

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Meerjarenplan ILT 2024-2028

Meerjarenplan ILT 2024-2028

Datum 19 september 2023

Colofon

Uitgegeven door Inspectie Leefomgeving en Transport

Postadres	Postbus 16191, 2500 BD Den Haag
Telefoon	088 489 00 00
Website	www.ilent.nl
Twitter/Instagram	@inspectieLenT

Inhoudsopgave

1	Voorwoord	5
2	Inleiding	6
2.1	Inspectie Leefomgeving en Transport	6
2.2	Werkveld	6
2.3	Over dit Meerjarenplan	6
3	De richting van de ILT	8
3.1	Missie en koers	8
3.2	Vervolg op de Koers 2021	9
3.3	Maatschappelijke ontwikkelingen	10
4	Werken aan maatschappelijk effect	14
4.1	Selectief: welke onderwerpen met welke prioriteit	14
4.1.1	De grootste maatschappelijke schades	14
4.1.2	Wettelijke of internationale verplichtingen	16
4.1.3	Politieke en maatschappelijke wensen	17
4.2	Effectief: de juiste inzet van de juiste instrumenten	17
4.3	Ontwikkeling rol toezicht in de beleidscyclus	20
5	Waaraan werkt de ILT	21
5.1	Breedte en diversiteit van het werkveld	21
5.2	Werkterreinen	21
5.3	Programmeren met effect	22
5.4	Inzichtelijk maken van effect	23
5.5	Onderwerpen	23
5.6	Nieuwe of gewijzigde taken	24
5.7	Nieuwe taken die nog niet worden opgepakt	26
6	De organisatie	27
6.1	De organisatie: wendbaar en innovatief	27
6.2	De financiële kaders	28
6.3	Compliance en kwaliteitsmanagement	28
Bijlage 1: Werkvelden		30
1.	Afval	30
2.	Bodem en grondwaterkwaliteit	32
3.	Chemische stoffen en risico's	34
4.	Goederenvervoer over de weg	36
5.	Uitstoot OAS en F-gassen	38
6.	Taxi- en busvervoer	39
7.	Markttoezicht op producten	40
8.	Emissies	41

9.	Zeevaart en binnenvaart.....	43
10.	Railvervoer.....	44
11.	Luchtvaart.....	46
12.	Hoogwaterveiligheid.....	48
13.	Cybersecurity en fysieke veiligheid.....	49
14.	Vervoer gevaarlijke stoffen.....	50
15.	Toezicht op publieke instellingen.....	52
16.	Wabo-advies.....	53
17.	Interbestuurlijk toezicht.....	54
18.	Drinkwater.....	55
19.	Autoriteit woningcorporaties.....	58

1 Voorwoord

De 1.500 collega's van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) werken dagelijks aan veiligheid, vertrouwen en duurzaamheid. Op belangrijke onderwerpen, die ons allemaal aangaan: transport, infrastructuur, milieu en wonen. Als burger of bedrijf wil je er vanuit kunnen gaan dat er veilig kan worden gevlogen, dat de taxichauffeur je veilig vervoert, dat de bodem niet wordt vervuild, dat er schoon drinkwater uit de kraan komt en dat woningcorporaties goed worden bestuurd. En dat is allemaal niet vanzelfsprekend.

Door vergunningen te verstrekken, door onafhankelijk toezicht te houden en door handhavend op te treden en maatschappelijke ontwikkelingen te signaleren, draagt de ILT bij aan veiligheid, vertrouwen en duurzaamheid. In dit meerjarenplan beschrijven we wat we daar de komende jaren voor gaan doen en welke effecten we daarin willen bereiken. Op al die onderwerpen waar we actief zijn maken we keuzes waar we optreden, waar de maatschappelijke risico's het grootste zijn en waar ons handelen het meeste effect heeft. Daarmee zetten we de koers ILT die een aantal jaren geleden is ingezet voort.

Een groot aantal onderwerpen geven we het komende jaar extra aandacht. Een aantal springen er voor mij uit. De overgang naar een circulaire economie vraagt om hergebruik van materialen en om dit te realiseren is effectief toezicht op de nieuwe regelgeving nodig. De voorgenomen krimp van en het nieuwe geluidsstelsel voor Schiphol moeten bijdragen aan een betere leefomgeving rond Schiphol. Het instellen van de luchtvaartautoriteit maakt dat het toezicht krachtiger kan worden. Naar aanleiding van het signaal over het functioneren van de certificerende instellingen, versterken we ons toezicht daarop. Het stelsel van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) krijgt een impuls, mede ingegeven door een signaal dat de ILT daarover een aantal jaren geleden afgaf. Daarmee worden de omgevingsdiensten versterkt en zijn ze beter in staat te werken aan een gezondere leefomgeving. De ILT speelt daarin een belangrijke rol, bijvoorbeeld door de bijdrage aan een betere informatie-uitwisseling. We voeren thematische onderzoeken uit op concrete milieu-onderwerpen en leveren daarmee handvatten aan om het VTH-stelsel beter te laten functioneren. Ook zijn er extra middelen vrijgekomen voor de aanpak van milieucriminaliteit. De risico's van cyberaanvallen worden steeds groter en de ILT neemt een grotere rol in het toezicht. Dit is 1 van de vele nieuwe taken waar de ILT middelen en verantwoordelijkheden voor krijgt.

Al deze ambities kunnen we alleen realiseren in nauwe samenwerking met de andere toezichthouders en de ontwerpers van nieuw beleid. Daarbij staan we open voor signalen uit de maatschappij. We doen dat onafhankelijk, maar in een effectief samenspel met al deze partijen. Ik zie dat de nieuwe Wet op de Rijksinspecties die in voorbereiding is, ons helpt om deze rol goed uit te kunnen blijven oefenen.

Het werken aan duurzaamheid en veiligheid spreekt mij en gelukkig ook heel veel nieuwe mensen enorm aan. De organisatie groeit en het lukt ons elke keer weer om – ondanks de gespannen arbeidsmarkt – goede en geïnspireerde collega's te verwelkomen. Omdat goed toezicht er toe doet.

Mattheus Wassenaar

Inspecteur-Generaal (waarnemend) Leefomgeving en Transport

2 Inleiding

2.1 Inspectie Leefomgeving en Transport

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is de toezichthouder van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW). Per 1 januari 2024 werken er bij de ILT (inclusief de Autoriteit woningcorporaties, Aw) ruim 1500 medewerkers dagelijks aan veiligheid, vertrouwen en duurzaamheid in transport, infrastructuur, milieu en wonen.

In dit Meerjarenplan (MJP) beschrijft de ILT hoe zij invulling geeft aan de taken en ambities. De focus ligt op 2024, met een doorkijk naar de jaren 2025 tot en met 2028.

Er is altijd beweging in de maatschappij. Die dynamiek betekent dat de ILT oog heeft voor nieuwe risico's en goed aansluiting houdt bij de actualiteit. Hiervoor moet de ILT wendbaar zijn en scherpe keuzes maken bij de inzet van de per definitie beperkt beschikbare capaciteit. De ILT richt zich daarbij op het voorkomen van maatschappelijke schade. Dit doet zij met toezicht op en handhaving van wettelijke regels en normen, opsporing, vergunningverlening, optimale dienstverlening en analyse.

2.2 Werkveld

Het werkveld van de ILT is breed, zowel in werkzaamheden als onderwerpen.

De inspectie vervult haar taken op verschillende onderwerpen binnen het domein leefomgeving en transport, zoals afval, biociden, chemicaliën, drinkwater, hoogwaterveiligheid en vervuilde grond. Andere voorbeelden zijn cybersecurity, transport via weg, spoor en water, door de lucht en door buisleidingen. Het takenpakket van de ILT neemt toe, bijvoorbeeld door gewijzigde wet- en regelgeving.

Een onderdeel van de ILT is de Autoriteit woningcorporaties (Aw). De Aw voert haar taken uit namens de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO). De Aw ziet toe op de woningcorporaties in de uitvoering van hun volkshuisvestelijke taken en financiële beheer. Woningcorporaties moeten zich concentreren op hun kerntaak: zorgen dat mensen met een lager inkomen goed en betaalbaar kunnen wonen.

Daarnaast voert de ILT verschillende taken uit voor de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Economische Zaken en Klimaat (EZK), Justitie en Veiligheid (JenV), Buitenlandse Zaken (BZ) en Financiën.

2.3 Over dit Meerjarenplan

De ILT stelt jaarlijks een werkplan op volgens aanwijzing 10 van de minister-president inzake de rijksinspecties. In die aanwijzing staat dat een rijksinspectie werkt op basis van een werkprogramma dat is goedgekeurd door de minister en is aangeboden aan de Staten-Generaal.

Het MJP 2024-2028 – het werkplan van de ILT – is een geactualiseerde versie van het vorige MJP. De belangrijkste wijzigingen zijn de nieuwe taken en de doorontwikkeling van de ILT.

De hoofdpunten van het MJP zijn samengevat in hoofdstuk 3. Met in het bijzonder aandacht voor de Koers van de ILT en voor de toekomst van het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (het VTH-stelsel).

Hoofdstuk 4 geeft een nadere beschrijving van de manier waarop de inspectie aan haar missie werkt. Zoals hoe de ILT concreet de uitgangspunten van de Koers ILT vertaalt in haar werkwijze.

Hoofdstuk 5 beschrijft de belangrijkste onderwerpen, of werkvelden, waaraan de ILT werkt. Hierin staat ook welke gevolgen de keuzes in werkwijze hebben voor de uitvoering van de taken. Dit onderdeel bevat een overzicht van de nieuwe of gewijzigde taken.

Hoofdstuk 6 gaat in op de interne ILT-organisatie.

Sturing en verantwoording

De keuzes in dit MJP zijn keuzes op hoofdlijnen voor de jaren 2024 tot en met 2028. Waarmee de ILT een zo groot mogelijk maatschappelijk effect wil bereiken. Voor elk organisatieonderdeel binnen de ILT is het MJP de basis om de eigen jaarplannen te maken. Door de invulling van mensen, middelen en uit te voeren activiteiten, krijgen de keuzes op hoofdlijnen uit het MJP een concrete uitwerking. In het jaarverslag legt de ILT ten slotte verantwoording af over de uitgevoerde activiteiten en de resultaten van die inzet.

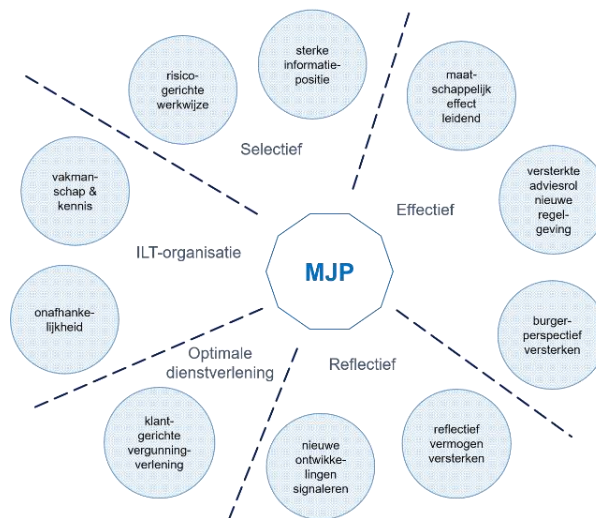
3 De richting van de ILT

3.1 Missie en koers

De ILT werkt aan veiligheid, vertrouwen en duurzaamheid in transport, infrastructuur, milieu en wonen. Dat is haar missie. De inspectie heeft als belangrijkste doel het beperken van maatschappelijke schade. Zij werkt sinds 2016 volgens de [Koers ILT](#).

De kernwaarden van de Koers zijn: selectief, effectief, reflectief en optimale dienst- en vergunningverlening. De ILT heeft deze kernwaarden vertaald naar een aantal richtinggevende keuzes voor de invulling en uitvoering van haar werk. Deze staan in Figuur 1.

Figuur 1: Kernwaarden van de ILT

- **Selectief**

De hoeveelheid aan taken in combinatie met de per definitie begrensde capaciteit dwingt tot het maken van scherpe keuzes.

- 1 Risicogerichte werkwijze**

De ILT zet haar middelen in waar de risico's het grootst zijn en waar er wettelijke verplichtingen bestaan. Daarbij sluit zij aan op maatschappelijke ontwikkelingen. De risico's brengt zij in beeld met de ILT-brede risicoanalyse (IBRA). Onderwerpen met grote maatschappelijke risico's krijgen prioriteit en worden vaak in programma's opgepakt.

- 2 Sterke informatiepositie**

Een sterke informatiepositie ondersteunt een effectieve, efficiënte en innovatieve werkwijze. De Datakoers ILT beschrijft hoe de ILT haar informatiepositie versterkt en het informatiegestuurd werken verder verankert in de organisatie.

- **Effectief**

De ILT kijkt telkens naar de beste manier om risico's te verminderen. Dat gebeurt voor een belangrijk deel in de vorm van programma's.

- 3 Maatschappelijk effect is leidend**

De ILT is gericht op het beperken van maatschappelijke schade en draagt daarmee bij aan het borgen van de brede welvaart. De ILT moet een afweging maken in welke mate zij de taken kan uitvoeren. Dit heeft te maken met de breedte en omvang van het takenpakket afgezet tegen beschikbare middelen.

- 4 Versterkte (internationale) adviesrol ILT**

De ILT levert informatie aan voor de ontwikkeling van nieuw nationaal en internationaal beleid. Zo draagt zij bij aan het antwoord op de vraag op welke manier toezicht het effectiefst kan worden ingezet. Dat gebeurt met aandacht voor innovatie, informatiepositie, handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid van de mogelijke nieuwe taak en regelgeving.

5 Burgerperspectief versterken

De ILT doet haar werk voor de samenleving. Daarom werkt de ILT verder aan het toepassen van het burgerperspectief in het toezicht.

- **Reflectief**

De medewerkers zijn het belangrijkste kapitaal van de ILT. Zij signaleren in hun werk vaak als eerste mogelijke (nieuwe) risico's. Bijvoorbeeld in het ontbreken of tekortschieten van (bestaande) regelgeving. Door hierover signalen af te geven aan beleid, politiek en samenleving draagt de ILT actief bij aan veiligheid, vertrouwen en duurzaamheid.

6 Reflectief vermogen

Het bereiken van maximaal maatschappelijk effect vraagt om heldere analyses en beschrijvingen. Ook ten aanzien van de manier waarop de ILT toezicht houdt.

7 Signalerend

De ILT kijkt systematisch en gericht naar nieuwe of grote ontwikkelingen. Als zij in haar werk risico's tegenkomt waarvoor geen goede middelen of kaders bestaan om deze terug te dringen, dan brengt zij signaalrapportages uit.

- **Optimale dienst- en vergunningverlening**

De ILT streeft naar een duidelijk, eenvoudig en efficiënt proces van vergunningverlening. Een proces waarbij de beoordeling van de aanvraag bijdraagt aan het verminderen van maatschappelijke risico's. De ILT heeft de dienstverlenende activiteiten in 2020 gebundeld in een loket. Hiermee werkt zij aan de verbetering van de dienstverlening.

8 Klantgerichte vergunningverlening

De ILT gaat door met de werkwijze gericht op eenvoudige, kwalitatief hoogwaardige en overzichtelijke vergunningverlening. Met extra aandacht voor het perspectief van de aanvrager.

- **De ILT-organisatie**

9 Onafhankelijkheid

De ILT is onderdeel van het ministerie van IenW, maar onafhankelijk in haar functioneren, haar programmering, haar onderzoeken en in haar oordeelsvorming. Zij heeft oog voor ontwikkelingen en belangen in de samenleving. Daarmee versterkt de ILT het vertrouwen in de overheid.

10 Vakmanschap en kennis

Voor de rol van toezichthouder zijn vakmanschap en kennis in de organisatie enorm belangrijk. Dit belang komt terug in de werkwijze, in de personeelsplannen en in de competentieprofielen van (nieuwe) medewerkers. In die profielen is ook aandacht voor wendbaarheid van de medewerkers en betrokkenheid bij de maatschappelijke opgave van de ILT. De ILT wil dat medewerkers trots kunnen zijn op hun werk.

Koers(en) met Kompas

Met de Koers ILT geeft de inspectie ook invulling aan het werken volgens [Kompas IenW](#). Het Kompas is gericht op de doorontwikkeling van de visie en de organisatie en op het versterken van de samenwerking binnen het ministerie van IenW. De ILT werkt de ontwikkelthema's van het Kompas uit met de richtinggevende keuzes van de Koers ILT. Het gaat dan bijvoorbeeld om de thema's opgavegericht werken, datagestueerd werken, een integrale benadering, de relatie tussen beleid en inspectie en een transparante overheid.

3.2 Vervolg op de Koers 2021

In het coalitieakkoord is afgesproken om de onafhankelijke positie van rijksinspecties beter te borgen. Dit kan bijdragen aan het vertrouwen in de overheid.

De ILT, als onderdeel van het ministerie van IenW, blijft zo een essentiële bijdrage leveren aan de beleidsdoelen en ambities van het ministerie. Het gaat om een veilig, leefbaar en bereikbaar Nederland. Klimaatbestendig, economisch sterk en circulair. Een land dat mens en milieu beschermt. En een land dat mensen met elkaar en met de wereld verbindt.

Inzet op maatschappelijke risico's

In het optreden van de ILT is wet- en regelgeving nog steeds de handelingsbasis, maar bewijst de ILT haar waarde door vooral daar te zijn waar de grootste maatschappelijke risico's zijn (selectiviteit).

Wendbaarheid en heldere keuzes

Voor het bereiken van maatschappelijk effect is het belangrijker en dringender dan ooit dat de ILT wendbaar en flexibel kan werken. Verandering is meer en meer een blijvend element; de wereld is steeds in beweging. Onder meer politieke thema's, technologische ontwikkelingen en een innovatieve buitenwereld maken dat de ILT zich in haar werk steeds moet aanpassen.

De ILT blijft daarom werken aan haar aanpassingsvermogen. Zij wil vanuit de eigen rol en opdracht inspelen op en meebewegen met relevante ontwikkelingen. Het beperken van maatschappelijke schade blijft daarbij altijd de motivatie van waaruit de ILT handelt.

Dat betekent dat kiezen wat de ILT wel en niet doet, belangrijk is. Niet alleen door de schaarsheid van mensen en middelen. Ook actuele omstandigheden kunnen direct invloed hebben op de inzet van deze mensen en middelen. Zij stelt prioriteiten. Wanneer dat nodig is maakt zij onderbouwd duidelijk wat de inspectie dan niet of minder doet.

Belangrijk is om ILT-breed ruimte te vinden voor nieuwe opgaven en actuele behoeften. Dat vergt scherpe keuzes. De ILT onderzoekt voortdurend naar mogelijkheden om de huidige taken op een andere manier uit te voeren en zo capaciteit vrij te maken voor een grotere wendbaarheid. Daarbij denkt de ILT aan verandering van de gebruikte toezichtmiddelen zoals een verschuiving van object- naar stelseltoezicht, een meer passieve inzet van toezicht (waakvlam), slimme vergunningverlening en de inzet van ICT-innovaties.

Breed signaleren

Ook blijft de ILT de komende periode inzetten op haar signalerende functie. Dat is 1 van de zaken die ook de buitenwereld van de inspectie vraagt. Zij komt in haar werk nieuwe risico's tegen waarvoor nog geen regelgeving is. Die signalerende functie geeft de ILT de mogelijkheid om deze risico's onder de aandacht te brengen van de politiek en de samenleving.

Als een waakhond van publieke belangen moet de ILT een 'luis in de pels' van de wetgever kunnen zijn en ook met niet per se welgevallige signalen durven komen. Feitelijke signalen van een gezaghebbende toezichthouder zijn en blijven belangrijk in het maatschappelijk debat.

3.3 Maatschappelijke ontwikkelingen

Voor het bereiken van een optimaal maatschappelijk effect kijkt de ILT niet alleen naar bekende risico's en wettelijke taken. Zij kijkt ook naar algemene maatschappelijke ontwikkelingen. Natuurlijk met de focus op de werkvelden van de ILT: transport, infrastructuur, milieu en wonen. En vanuit het perspectief van haar missie: veiligheid, vertrouwen en duurzaamheid.

Ontwikkelingen in de maatschappij en op het terrein van de leefomgeving zorgen voor veranderingen bij de ILT. Dat geldt ook voor wijzigende en nieuwe wet- en regelgeving. Trends maken het werk van de ILT aan de ene kant moeilijker. Dit komt doordat nieuwe patronen en risico's ontstaan die lastig te voorspellen zijn. Aan de andere kant ontstaan hierdoor nieuwe mogelijkheden om toezicht effectiever te maken.

Een voorbeeld van een risico is het huidige personeelstekort in Nederland. Dit maakt het lastig om kennis te behouden binnen organisaties. Dit geldt zowel voor de ILT als voor haar ondertoezichtstaanden. Hierdoor kunnen de risico's op het niet naleven van wettelijke regels en normen, en daarmee op meer maatschappelijke schade, toenemen.

Door de soms snelle ontwikkelingen zijn er verschillen tussen wat kan en wat mag. Bijvoorbeeld doordat bestaande wetgeving niet meer goed aansluit op maatschappelijke risico's. Het is voor de ILT een uitdaging om deze spanning tijdig te signaleren.

Voor het ILT meerjarenplan 2022-2026 is eerder een omgevingsverkenning uitgevoerd waaruit trends naar voren kwamen. Deze trends blijven de komende jaren een rol spelen bij het bepalen van het werkprogramma van de ILT. In dit hoofdstuk geeft de ILT aan wat een aantal van die trends betekenen.

Vertrouwen en transparantie

Het vertrouwen van de burger in de Nederlandse overheid staat onder druk. De toeslagenaffaire speelt hierin een belangrijke rol. Deze kwestie heeft de al langer bestaande roep om een transparante overheid een verdere impuls gegeven. Ook tijdens de coronacrisis en de stikstofprotesten was en is het vertrouwen in de politiek, onderwerp van gesprek.

De toezichthouder bevindt zich in een spanningsveld als het gaat over vertrouwen. Te veel toezicht wordt ervaren als last. Tegelijkertijd is bij misstanden direct kritiek op afwezigheid van het toezicht te horen, of de roep om steviger toezicht. Toezicht legt soms problemen bloot en wekt zo tegelijkertijd wantrouwen én vertrouwen.

Transparantie over de inrichting van toezicht en vergunningverlening en over de resultaten daarvan is belangrijk. Net als zichtbaar zijn als een toezichthouder die staat voor ieders belangen als burger. Burgers zijn bovendien ook graag betrokken. Zowel bij wat er in hun (directe) omgeving gebeurt als bij het verzamelen en interpreteren van informatie.

Burgers verdienen een overheid die met hen in gesprek gaat. De ILT denkt na over hoe zij de burger kan betrekken in het toezicht. De signalerende rol kan door burgerparticipatie worden versterkt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan geluidsoverlast.

Globalisering en netwerksamenleving

In de samenleving zijn bedrijven, overheidsinstellingen en andere organisaties op een steeds ingewikkelder manier met elkaar verbonden. De omvang van EU-regelgeving groeit en tegelijkertijd worden taken op sommige terreinen gedecentraliseerd. Deze ontwikkelingen vragen om brede samenwerking van de ILT met andere (nationale, internationale of private) toezichthouders. En om verschillende vormen van interventies, bijvoorbeeld bij de aanpak van internationale milieucriminaliteit.

Technologie, digitalisering en dataficering van de maatschappij

Beschikbaarheid en doorontwikkeling van technologie, groeiende digitalisering en aanwezigheid van grote hoeveelheden data hebben gevolgen voor burgers, bedrijven en voor de ILT. Deze ontwikkeling geeft de inspectie mogelijkheden voor innovatie en vernieuwing in het toezicht. Dit kan leiden tot het efficiënter uitvoeren van werk. Denk hierbij aan robotisering van bepaalde taken. Tegelijkertijd gelden voor toepassingen wettelijke eisen en waarborgen, bijvoorbeeld vanuit de zorgvuldigheid of bescherming van privacy.

Transities

Transities zijn fundamentele maatschappelijke veranderingen, met vaak een plotselinge en ontwrichtende dynamiek. Deze veranderingen raken het werk van de ILT.

Ook in het publieksbeeld van IenW komt de urgentie van het reageren op transities naar voren. Thema's uit dit onderzoek hebben ook de aandacht van de ILT. Bijvoorbeeld de ontwikkelingen binnen de circulaire economie. De ILT krijgt, als onafhankelijk toezichthouder van het ministerie van IenW, te maken met zulke transities en wil hier tijdig op inspelen.

Als voorbeeld: klimaatverandering brengt de drinkwaterkwantiteit en -kwaliteit in de toekomst mogelijk in gevaar. Om bij te dragen aan de beschikbaarheid van schoon en veilig drinkwater, houdt de ILT toezicht. Dit toezicht is niet alleen gericht op de dagelijkse bedrijfsvoering van de drinkwaterbedrijven maar ook op oplossingen, wendbaarheid en financierbaarheid van deze bedrijven op lange termijn. Hiernaast houdt de ILT toezicht op hoogwaterveiligheid.

Bij de circulaire economie speelt afval een rol als grondstof voor nieuwe producten. Er is nog veel kennis te verzamelen over hoe hiermee grondstofkringlopen kunnen worden 'gesloten' en of afvalstromen worden verkleind. Voorbeelden zijn het verminderen van productie van wegwerpproducten zoals plastic flesjes en het makkelijker maken om huishoudelijke apparatuur te repareren.

De ILT krijgt uit de maatschappij signalen over de uitstoot van gevaarlijke stoffen. Burgers maken zich vaker zorgen maken over gevaarlijke stoffen van fabrieken. En om de aanpak van milieuproblemen zoals geluidshinder en bodemvervuiling. Het is onder meer aan de ILT om signalen te onderzoeken. En om met effectief toezicht risicovolle situaties aan te pakken.

Casus: Energietransitie

De energietransitie is in volle gang. Daarbij staan de overgang naar duurzame energiebronnen en de vermindering van CO₂-uitstoot centraal. Belangrijke randvoorwaarde is de beheersing van risico's van opslag, transport en externe veiligheidsissues. Dit zijn vlakken waarop de energietransitie het werk van de ILT raakt bij het toezicht houden op de naleving van wet- en regelgeving. In haar werk komt de ILT mogelijk ook situaties tegen waarbij niet (volledig) aan de vereiste

veiligheidsstandaarden wordt voldaan, of stuit zij op risico's die nog niet afgedekt worden door wet- en regelgeving. Hier kan zij signalen over uitbrengen. Door het uitvoeren van inspecties draagt de ILT er zodoende aan bij dat de veiligheid en duurzaamheid worden gewaarborgd. De ILT kan ook eventuele innovaties onder de aandacht brengen.

De ILT werkt nauw samen met andere overheidsinstanties, zoals de ministeries van Economische Zaken en Klimaat en Infrastructuur en Waterstaat, om beleid en regelgeving te ontwikkelen die de energietransitie ondersteunen.

Coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitzien naar de toekomst'

Door het kabinet is structureel een bedrag beschikbaar gesteld voor de versterking van de ILT voor het tegengaan van milieucriminaliteit. Dit bedrag is oplopend tot 6 miljoen euro. In het akkoord wordt verwezen naar aanbevelingen van de commissie Van Aartsen en de Algemene Rekenkamer.

Het coalitieakkoord noemt ook het belang van het beter veiligstellen van de onafhankelijkheid van de rijksinspecties. Het kabinet werkt daarom een voorstel uit voor een Wet op de rijksinspecties. De ILT ondersteunt het belang van deze wet en is betrokken bij de uitwerking.

VTH-stelsel

In maart 2021 verscheen het advies van de commissie Van Aartsen over het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Dit advies met de titel 'Om de leefomgeving' beschrijft waar het misgaat. Het VTH-stelsel werkt niet goed voor het milieudomein en wordt gekenmerkt door versplintering en vrijblijvendheid. Hierdoor ontstaat vermijdbare milieuschade. Voor dit advies is ook gebruikgemaakt van een ILT-signaalrapportage uit 2019.

Het kabinet heeft de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen overgenomen. In het coalitieakkoord zijn extra financiële middelen beschikbaar gesteld om het VTH-stelsel te versterken. Voor het invoeren van de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen, is het Rijk samen met decentrale overheden een interbestuurlijk programma gestart. De ILT neemt actief deel aan dit programma door het inbrengen van kennis en het uitvoeren van concrete projecten.

Voor de ILT is het daarbij belangrijk dat het programma niet alleen gericht is op verbeteringen bij afzonderlijke diensten. Om milieuschade aan te pakken is investeren in een betere samenwerking nodig. Dan gaat het om samenwerking tussen alle in het VTH-stelsel betrokken partijen.

Casus: VTH-stelsel

De ILT wil milieurisico's terugdringen en milieucriminaliteit steviger aanpakken. Daarvoor neemt zij actief deel aan het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel Milieu én pakt zij een aantal eigen acties op. Die acties zijn gericht op het verbeteren van de samenwerking met andere toezichthouders in het VTH-stelsel Milieu en het versterken van de strafrechtelijke milieuhandhaving. Zo organiseert de ILT netwerkdagen voor haar partners in het VTH-stelsel. En breidt zij de capaciteit van haar Inlichtingen en Opsporingsdienst (IOD) uit met de € 6 miljoen die in het Coalitieakkoord structureel ter beschikking is gesteld aan de ILT voor het tegengaan van milieucriminaliteit. Met deze extra capaciteit kan de ILT meer strafrechtelijke onderzoeken naar milieucriminaliteit uitvoeren.

In het Interbestuurlijk programma is de ILT gericht op het verbeteren van de informatievoorziening in het VTH-stelsel, de samenwerking tussen diensten om ketenproblemen aan te pakken en een betere afstemming tussen bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving. Verder voert de ILT thematische onderzoeken op concrete milieu-onderwerpen uit. Deze onderzoeken leveren handvatten op om het VTH-stelsel beter te laten functioneren. Zo zijn in 2023 stelselonderzoeken uitgevoerd naar E-waste en asbest. In de komende periode worden onder andere onderzoeken opgestart naar de werking van het stelsel op het terrein van geluidshinder, afvaltransporten en grond- en bouwstoffen.

Externe ontwikkelingen

De ILT ziet als toezichthouder de dringende noodzaak om een efficiënte werkwijze te combineren met voldoende wendbaarheid en aanpassingsvermogen. Onverwachte veranderingen, zoals de COVID-19-pandemie en de oorlog in Oekraïne, vergroten deze urgentie. De sancties die zijn ingesteld naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne, vragen om snel schakelen door de ILT en haar medewerkers om bij te dragen aan het toezicht op de sanctienaleving. Er is een overstap naar alternatieve energiebronnen in plaats van gas en andere brandstoffen uit Rusland. Deze snellere omschakeling kan op termijn leiden tot grotere druk op het toezicht op het transport en het gebruik van alternatieve energiebronnen. Ook heeft de aard van het toezicht op de sanctienaleving invloed op de manier van werken, zoals de noodzaak tot het werken in koppels tijdens inspecties vanwege de veiligheid van de inspecteurs.

De COVID-19-pandemie heeft op verschillende manieren effect gehad op het werk van de ILT. Er zijn gevolgen voor de onderwerpen waarop de ILT toezicht houdt, maar er is ook doorwerking op de manier waarop de ILT toezicht houdt. Zo is er tijdens de pandemie veel ervaring opgedaan met inspecteren op afstand en het digitaliseren van processen. Daarvan zal de inspectie ook de komende jaren gebruik blijven maken.

4 Werken aan maatschappelijk effect

Centraal in het handelen van de ILT staat het werken aan maatschappelijk effect: het beperken van maatschappelijke schade. De ILT doet dit door selectief te zijn in de onderwerpen die zij aanpakt. Dat is het 'wat' dat in paragraaf 4.1 wordt uitgewerkt. Het 'hoe' bestaat uit haar gerichte keuze voor de inzet van instrumenten die de grootste kans op resultaat bieden. Dit wordt in paragraaf 4.2 beschreven.

4.1 Selectief: welke onderwerpen met welke prioriteit

Prioriteiten

Bij de selectie van de onderwerpen werkt de ILT zo veel mogelijk risicogericht. Bij het bepalen van de inzet, weegt de ILT mee wat 1) de grootste maatschappelijke risico's, 2) de wettelijke en internationale verplichtingen en 3) de politieke en maatschappelijke wensen zijn.

Posterioriteiten

Er is spanning tussen de veelheid en diversiteit aan taken en de per definitie beperkte capaciteit van de ILT. Dit betekent dat de inspectie prioriteiten stelt en sommige taken met minder inzet uitvoert. De ILT wil de komende jaren meer inzicht geven in de gevolgen voor taken die ze met minimale inzet moet uitvoeren.

4.1.1 De grootste maatschappelijke schades

Met behulp van de ILT-brede risicoanalyse (IBRA) schat de ILT de jaarlijkse maatschappelijke schade voor mens en milieu die ontstaat door het niet toepassen van regels of normen, waarop zij toezicht houdt. Daartoe verdeelt de IBRA de ILT-taken in 40 onderwerpen.

De IBRA berekent de maatschappelijke schade in euro's om de onderlinge verhouding (relatieve positie) van de schade op de verschillende onderwerpen in beeld te brengen. De berekeningsmethodiek van de IBRA kent een onzekerheidsmarge. Dit betekent dat de maatschappelijke schades in de IBRA geen absolute waardes zijn. En dat terughoudendheid geboden is bij het gebruik van de uitkomsten van de IBRA voor andere doeleinden.

De ILT blijft de IBRA-methodiek ontwikkelen. Zo bevat de IBRA 2023 ook toekomstige ontwikkeling van risico's en wordt de berekende maatschappelijk schade gerelateerd aan maatschappelijke opgaven. Deze analyse brengt daardoor meer in beeld wat de bijdrage van risicogericht toezicht aan de brede welvaart kan zijn. In het IBRA rapport wordt de doorontwikkeling van de methodiek nader toegelicht.

De IBRA is in 2023 volledig geactualiseerd. Tabel 1 geeft een overzicht van de 15 onderwerpen in de IBRA 2023 met de hoogste totale maatschappelijke schade.

Tabel 1 IBRA 2023: Onderwerpen met grootste maatschappelijke schade

	Onderwerp
1	Afvalstromen en circulaire materiaalketens
2	Chemische stoffen en biociden
3	Bodem en grondwaterkwaliteit
4	Uitstoot OAS en F-gassen
5	Legionella
6	Duurzame producten
7	Onveilig goederenvervoer weg
8	Ongeval taxivervoer
9	Ongeval busvervoer
10	Infrastructuur weg
11	Ongeval scheepvaart
12	Bouwproduct
13	Wabo
14	Asbest
15	Uitstoot wegverkeer

Het beeld van de berekende maatschappelijke schade in de IBRA 2023 is vergelijkbaar met dat in de IBRA 2022. De hoogte van de schades per onderwerp is redelijk stabiel. De schades zijn in 3 groepen te verdelen. De eerste groep bevat schades van € 1 miljard of meer. De tweede groep kent schades tussen € 100 en € 300 miljoen. De derde groep onderwerpen kent schades van minder dan € 100 miljoen.

Wel ziet de ILT in de top 15 kleine positiewisselingen van onderwerpen. De onderwerpen Ongeval Railvervoer en Geluid vallen net buiten de top 15, terwijl de onderwerpen Wabo en Asbest nu op plaats 13 en 14 staan.

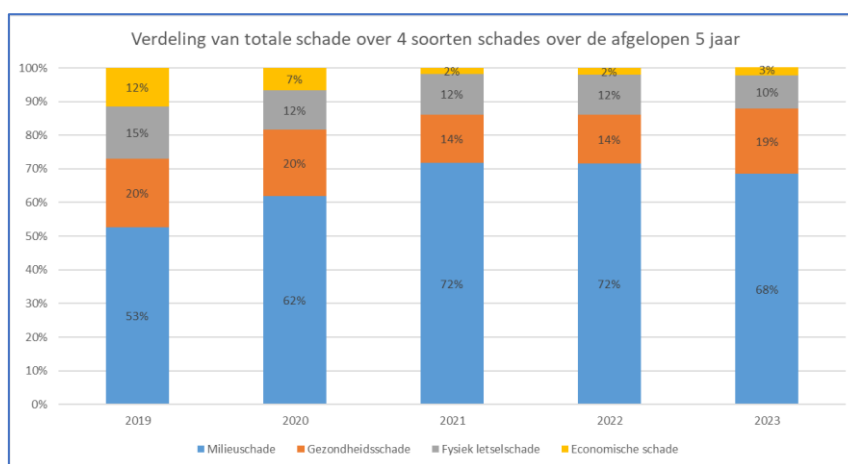
Schadecategorieën

De ILT onderscheidt in de IBRA 4 schadecategorieën:

- Fysieke letselschade : doden en gewonden door ongevallen.
- Gezondheidsschade : verlies van levenskwaliteit of levensduur door blootstelling aan ongezonde stoffen en straling.
- Milieuschade : verlies van of schaarste aan natuurlijke hulpbronnen, biodiversiteit en kwaliteit van bodem, water en lucht door negatieve effecten van menselijk handelen.
- Economische schade : verlies van maatschappelijk kapitaal.

De IBRA kent al enkele jaren een stabiele verdeling van de totale schade over de vier schadecategorieën. Zie daarvoor Figuur 2.

Figuur 2: Ontwikkeling schadebeeld 2019-2023

Het beeld op hoofdlijnen is als volgt:

- Ruim twee derde van de totale schade bestaat uit milieuschade. De ILT heeft een schadebedrag van circa € 5 miljard berekend.
- Gezondheidsschade betreft de tweede grootste schadecategorie. De door de ILT berekende gezondheidsschade bedraagt € 1,3 miljard.
- De fysieke letselschade bedraagt circa € 730 miljoen.
- De berekende economische schade bedraagt circa € 240 miljoen. Het totaalbedrag lijkt beperkt, zeker in verhouding tot de drie andere schadecategorieën. Dit is deels te verklaren door het feit dat de ILT nog een beperkt beeld heeft van de economische schade die is te relateren aan de niet-naleving van de wet- en regelgeving waarop zij toeziet.

Ontwikkelingen

De Nederlandse samenleving staat voor fundamentele maatschappelijke opgaven op het gebied van onder meer klimaat en energie, circulaire economie, groene industrie, klimaatadaptatie, slimme en groene mobiliteit, woningbouw, stikstof, verkeersveiligheid en solide infrastructuur.

De ILT laat in de IBRA 2023 ook zien wat de impact is van de bestaande maatschappelijke schade op deze maatschappelijke opgaven. En hoe de verwachte toekomstige ontwikkelingen deze maatschappelijke schades in de IBRA kunnen beïnvloeden. Zo verwacht de ILT dat klimaatadaptatie een impact heeft op infrastructurele werken en op basisvoorzieningen, zoals drinkwater. Voor alle ongewenste gebeurtenissen van de IBRA- onderwerpen is daarom nagegaan of de schade die zij veroorzaken ook een direct effect heeft of kan hebben op maatschappelijke opgaven of andersom. Zo investeert de overheid in de uitbreiding en verbetering van de infrastructuur voor openbaar vervoer, fiets, auto en water. Door de groei aan vervoersbewegingen kan een grotere maatschappelijke schade ontstaan op verschillende IBRA-onderwerpen die toezien op ongevallen in het transportdomein. De analyse in de IBRA 2023 is uitdrukkelijk een eerste aanzet, die in volgende versies van de IBRA wordt doorontwikkeld.

4.1.2 Wettelijke of internationale verplichtingen

De ILT heeft te maken met veel wet- en regelgeving en andere geformaliseerde afspraken waarin verplichtingen zijn opgelegd.

Bij het ontstaan van verplichtingen door bijvoorbeeld nieuwe wet- en regelgeving, streeft de ILT ernaar om actief en vroegtijdig met de beleidsdepartementen in gesprek te zijn. Onderwerp van gesprek is onder meer wat nodig is voor effectief toezicht en wat wederzijdse verwachtingen zijn over het invullen van de verplichting. Meer hierover staat in paragraaf 4.4.

Soms zijn er gedetailleerde (middel)voorschriften voor verplichte (object)inspecties. Dergelijke inspecties kosten de ILT veel capaciteit, zonder dat altijd duidelijk is welk risico wordt aangepakt. Door andere, of een combinatie van toezichtinstrumenten in te zetten, kan de ILT vaak slimmer en efficiënter inspecteren zonder het doel uit het oog te verliezen. Zo kan het bijvoorbeeld voorkomen dat de ILT kiest voor een combinatie van fysieke inspecties en innovatieve digitale technieken. De meerwaarde van en reden voor haar risicogerichte werkwijze kaart de ILT zowel in nationaal als internationaal verband aan.

Waar de verplichtingen minder hard en gedetailleerd zijn heeft de ILT meer mogelijkheden om te kiezen in welke mate zij haar wettelijke taken oppakt. Zo kan de ILT in voorkomende gevallen ervoor kiezen om pas in actie te komen bij signalen dat er iets aan de hand is.

De werkwijze en het functioneren van de ILT worden regelmatig getoetst, bijvoorbeeld door audits. De ILT heeft de ambitie om aan alle verplichtingen te voldoen. Het kan soms voorkomen dat dit toch niet helemaal lukt.

In specifieke onvoorziene omstandigheden kan de ILT de keuze maken een verplichting niet (volledig) in te vullen. De ILT meldt dergelijke gevallen aan de bewindspersonen en eventueel in relevante (internationale) gremia. Zij vermeldt dit tevens in het MJP en het jaarverslag.

Met name in Europees verband lijkt er sprake van druk op meer gedetailleerde voorschriften voor verplichte aantallen inspecties. Dit terwijl niet duidelijk is of er voldoende middelen beschikbaar komen om dergelijke detailvoorschriften te kunnen nakomen. Wanneer de ILT een nieuwe verplichting niet kan nakomen, geeft zij daarover een signaal aan de bewindspersoon en in het jaarverslag.

Casus: Toezicht en Europa

Nederland is een internationaal georiënteerd land. We werken veel samen binnen en buiten Europa. Voor die samenwerking bestaat internationale en Europese wet- en regelgeving. Veel taken van de ILT komen daaruit voort. De voorbereiding op en het implementeren van deze wet- en regelgeving vergt tijd en inspanning. De ILT houdt de ontwikkelingen rondom nieuwe wet- en regelgeving goed in de gaten omdat deze kunnen zorgen voor nieuwe opgaven in de uitvoering van haar werk. Een voorbeeld hiervan is de verordening electronic Freight Transport Information (eFTI).

De Europese verordening elektronische vracht transport informatie (eFTI) treedt in december 2025 in werking. De eFTI is rechtstreeks in de lidstaten werkende Europese wetgeving. Deze verordening bepaalt dat alle lidstaten van de EU in 2025 naast papier ook elektronische verstrekking van gegevens accepteren voor goederenstromen waarvoor een wettelijke informatieplicht geldt, met inbegrip van gevaarlijke stoffen en afvalstoffen. Zeevaart is uitgesloten van de eFTI-verordening. Daarin voorziet de European Maritime Single Window environment (EMSWe). De ILT investeert hiervoor in processen, systemen en opleidingen en bereidt zich nu al voor op de inwerkingtreding door digitale vrachtbrieven in het wegvervoer te accepteren binnen de Benelux.

Vooralsnog moeten alleen inspectiediensten en andere controlerende autoriteiten in de EU aan de eFTI voldoen. Transporteurs delen de digitale informatie op vrijwillige basis. Concreet betekent dit voor de ILT dat de inspecteur akkoord dient te gaan met een elektronische dan wel papieren versie van een vrachtbrief.

De ILT verwacht dat dit een verdere stap is in de transitie naar digitaal en papierloos transport en dat de verplichting op termijn ook gaat gelden voor de transporteurs. Dit zal de ILT in staat stellen haar toezicht risicogerichter en met meer maatschappelijk effect uit te voeren.

4.1.3 Politieke en maatschappelijke wensen

Voor het opstellen van haar werkprogramma neemt de ILT ook de wensen vanuit politiek en samenleving mee. Zoals al genoemd in het coalitieakkoord, besteedt de inspectie uitdrukkelijk aandacht aan de zorg voor een schone en gezonde leefomgeving. Dit doet zij door het aanpakken van milieucriminaliteit en -risico's.

De ILT voert perceptieonderzoeken uit en maakt gebruik van andere onderzoeken zoals het IenW publieksbeeld. In het perceptieonderzoek is met behulp van een burgerpanel de vraag beantwoord hoe de maatschappij het werk van de ILT zou prioriteren. Deze prioritering is voor een groot deel hetzelfde als de risico's uit de berekende IBRA-volgorde. Onderwerpen die dicht bij de persoonlijke beleving staan scoren in het perceptieonderzoek relatief wat hoger dan in de IBRA-berekening, bijvoorbeeld het milieu en de drinkwatersector.

4.2 Effectief: de juiste inzet van de juiste instrumenten

De ILT beschikt over een groot aantal instrumenten om te kunnen werken aan maatschappelijk effect. Toezicht, opsporing en vergunningverlening zijn daarvan de belangrijkste. Kleinere taken zijn dienstverlening (de afhandeling van meldingen en vragen) en – op sommige terreinen - incidentafhandeling en ongevalsonderzoek.

Toezicht

Het toezicht bevindt zich in een spanningsveld: teveel toezicht wordt ervaren als last, te weinig toezicht ondergraaft het vertrouwen van de burger in de overheid. De ILT werkt op verschillende manieren aan effectiviteitsverbetering en efficiency in het toezicht.

De thema's hierbij zijn:

- Van objecttoezicht naar stelseltoezicht
- Werken vanuit vertrouwen
- Informatiegestuurd
- Innovatief
- Mix aan toezichtvormen en interventies: de Handhavingsstrategie ILT
- Onafhankelijkheid
- Samenwerking
- Certificerende instellingen

Casus: Innovatief toezicht

Om meer inzicht te krijgen in online markten en aanbieders heeft het ID-lab van de ILT de 'Webscrape pipeline' ontwikkeld om geautomatiseerd en op grotere schaal (publiek beschikbare) data van het internet te verzamelen. Na het verwijderen van privacygevoelige gegevens wordt de vergaarde data gedeeld met de inspecteurs en geanalyseerd. Hierdoor heeft de ILT veel breder en sneller zicht op de internethandel en verbetert haar informatiepositie flink. Ook kunnen de inspecteurs zo efficiënter werken. Daarnaast zorgt het voor een sprong van product- naar marktcontrole waarmee de sturing van het toezicht verandert. De Webscrape pipeline wordt bijvoorbeeld ingezet voor F-gassen, verkeersproducten (e-steps en helmen) en vloestofdichte vloeren. De ILT heeft hiermee op het Toezichtfestival zelfs de Innovatieprijs behaald voor internettoezicht op F-gassen.

Toezicht certificerende instellingen

In vrijwel elk domein binnen het werkveld van de ILT komen certificeringsstelsels voor. Certificeringsstelsels zijn vormen van publiek-private samenwerking, waarbij publieke en private partijen gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het borgen van een publiek belang. De ILT houdt toezicht op taken die de partijen binnen deze certificeringsstelsels uitvoeren.

Casus: Certificerende instellingen

De certificeringstelsels binnen het werkveld van de ILT kennen een grote diversiteit. Ze verschillen sterk qua inrichting en samenstelling van partijen. Elk stelsel bestaat uit een combinatie van partijen (zoals het beleidsdepartement, de Raad voor Accreditatie, 1 of meerdere rijksinspecties, certificerende instellingen en schemabeheerders), die verschillende rollen vervullen. Soms heeft dezelfde partij meerdere rollen in hetzelfde stelsel.

Certificerende (of conformiteit beoordelende) instellingen spelen een centrale rol in certificeringstelsels. Zij voeren immers de feitelijke/werkelijke certificering uit. Hierbij kan het gaan om certificaten voor uiteenlopende zaken als de conformiteit van producten (bijvoorbeeld vuurwerk of pyrotechnische artikelen), de keuring van materieel (bijvoorbeeld binnenvaartschepen of nieuwe treinen), de geschiktheid van bedrijven (bijvoorbeeld vergunningen voor ondernemers in de taxibranche of certificaten voor bedrijven die grond en baggerspecie reinigen) of de vakbekwaamheid van personen (bijvoorbeeld gekwalificeerd personeel in de luchtvaart, rail en scheepvaart).

Uit een initiële analyse van 6 van deze stelsels is gebleken dat een aantal certificeringstelsels niet of onvoldoende functioneert. In 2023 onderzoekt de ILT de werking van certificerende stelsels bekijkt zij onder meer of verbeteringen nodig zijn ten aanzien van de informatie-uitwisseling en informatiepositie. Ook onderzoekt de ILT of aanpassingen nodig zijn aan het (systeem)toezicht op de conformiteit beoordelende instanties (CBI) en het verduidelijken van de rollen en verantwoordelijkheden van deze CBI's. Daarna kijkt de ILT per stelsel naar noodzakelijke verbeteracties gericht op de inrichting van het stelsel, de taakopvatting van partijen en de correcte afweging van belangen. Tevens gaat zij aan de slag met de verbeterpunten uit de initiële analyse, zoals rolzuiverheid van partijen, informatie-uitwisseling tussen partijen en versterking van het publieke toezicht.

De uitkomst van het onderzoek dat de ILT in 2023 uitvoert naar de werking van certificeringstelsel is bepalend voor de inzet van de ILT in 2024 en verder.

Vergunningverlening

Vergunningverlening richt zich op de deelname van bedrijven aan de samenleving. Vergunningverlening is vaak het startpunt van toezicht, de eerste schakel in de toezichtketen.

Vergunningen komen onder verschillende namen voor: certificaten, veiligheidsattesten, autorisaties, ontheffingen en erkenningen. Ze gaan over veel onderwerpen: van personen (bijvoorbeeld het machinistenbewijs) via objecten (bijvoorbeeld een bewijs van luchtwaardigheid) tot transporten (bijvoorbeeld een afvaltransport).

Verschiedende typen vergunningaanvragen doorlopen hun eigen processen. Het proces van vergunningverlening is vraaggestuurd en de ILT moet iedere aanvraag beoordelen. De inspectie is het programma Optimale vergunningverlening gestart en werkt aan de volgende ontwikkelingen:

- Versterking van het toezicht op de vergunningverlenende taken die zijn uitbesteed aan marktpartijen.
- Stroomlijning van de aanvraagprocessen, gebruikmakend van de mogelijkheden van verdere digitalisering.
- Digitalisering van certificaten waar die op een veilige manier online kunnen worden verstrekt.
- Verbetering van de transparantie door openbaarmaking van vergunningen. Met naleving van de wet- en regelgeving op het gebied van privacy (AVG) en openbaarmaking van overheidsinformatie (Woo).
- Verbetering van de dienstverlening door eenduidige aanvraagformulieren, uniforme aanvraagprocessen en heldere toelichting op de website.

Opsporing

Opsporing is gericht op personen en bedrijven die de regelgeving op het gebied van transport, infrastructuur, milieu en wonen stelselmatig en op een ernstige manier overtreden.

Vaak gaat het om georganiseerde criminaliteit met een ondermijnend karakter en met internationale (financiële) constructies en handelsstromen. Een voorbeeld is internationale milieucriminaliteit.

Opsporing vraagt om een integrale aanpak. Een aanpak waarbij de ILT nauw samenwerkt met andere opsporingspartners in binnen- en buitenland, zoals politie en Interpol. Maar ook met de omgevingsdiensten waarmee informatie-uitwisseling plaatsvindt.

Door de bijzondere juridische kaders heeft de ILT de opsporing in een apart organisatieonderdeel ondergebracht: de Inlichtingen en Opsporingsdienst (IOD). De IOD werkt onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie (OM). Met het OM zijn werkafspraken gemaakt.

Toezicht en opsporing zijn steeds sterker met elkaar verbonden. In de ILT-handhavingsstrategie is de strafrechtelijke handhaving onderdeel van het totale handhavingspakket. Aan de voorkant kijkt de ILT welke (combinatie van) instrumenten het beste effect opleveren: opsporing als het mogelijk beste en niet als uiterste middel.

Vanaf 2023 verwacht de ILT groei van de capaciteit voor het aanpakken van milieucriminaliteit. Dit op basis van de in het coalitieakkoord gereserveerde middelen voor de versterking van de ILT voor de aanpak van milieucriminaliteit, oplopend tot structureel € 6 miljoen per jaar vanaf 2024.

Op basis van de Landelijke Handhavingsstrategie Omgeving (LHSO) wordt de Handhavingsstrategie ILT geactualiseerd. Daarom maken de ILT en het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie (FP OM) aanvullende afspraken. Als gevolg hiervan neemt het aantal strafrechtelijke interventies binnen het huidige toezicht mogelijk toe. De nieuwe Handhavingsstrategie ILT start 1 januari 2024.

4.3 Ontwikkeling rol toezicht in de beleidscyclus

Toezicht vormt traditioneel het sluitstuk van de keten beleidsontwikkeling-uitvoering-toezicht. Aan het begin van deze keten heeft de ILT formeel een rol door het uitvoeren van de zogenaamde HUF-toets. Dit is het toetsen op handhaafbaarheid, uitvoerbaarheid en fraudebestendigheid van nieuwe en gewijzigde wet- en regelgeving. Zo stimuleert de HUF-toets dat de randvoorwaarden voor de gewenste invulling van een nieuwe taak op orde zijn.

De ILT streeft ernaar kennis en ervaring vroeg, al bij de beleidsontwikkeling, in te brengen. Dit wil zij doen vanuit haar onafhankelijke positie als toezichthouder en vergunningverlener. Dit geldt ook voor de periode die vooraf gaat aan de HUF-toets. Reflectie gaat dan over de mogelijke rol van toezicht en de manier waarop dit in regelgeving kan worden vertaald. En ook over de bevoegdheden en instrumenten die de ILT als toezichthouder eventueel ter beschikking krijgt.

Omdat veel wet- en regelgeving direct of indirect op internationaal niveau tot stand komt, zullen de HUF-toetsen op internationale regelgeving de komende jaren waarschijnlijk meer aandacht kosten.

Reflectieve en signalerende rol

De ILT stelt vanuit haar reflectieve functie als rijksinspectie signalen vast en rapporteert deze aan de maatschappij, beleidsmakers en politiek. Dit heeft als doel zaken op de agenda te krijgen en betrokkenen te stimuleren om het probleem aan te pakken. Het gaat niet alleen om risico's en misstanden, maar bijvoorbeeld ook om wet- en regelgeving die niet aansluit op opgemerkte ontwikkelingen.

De inspecteurs van de ILT staan midden in de maatschappij. Zij zien ontwikkelingen die gevolgen (kunnen) hebben voor veiligheid, vertrouwen en duurzaamheid in transport, infrastructuur, milieu en wonen vaak als eerste. Niet alleen in de fysieke, maar ook in de digitale wereld. De grotere beschikbaarheid van publieke data ziet de ILT als een kans om ontwikkelingen in een vroege fase op te pikken en te beoordelen.

De ILT wil misstanden of risico's waarop zij niet kan handhaven nog meer en beter via deze signalen onder de aandacht brengen. In de IBRA brengt de ILT daarom ook schade van ongewenste gebeurtenissen in beeld die onder de norm blijft van de wet- en regelgeving waarop de ILT toezicht houdt, of schade waarvoor nu geen wettelijke normen zijn vastgesteld. Dit zijn risico's die nu of in de nabije toekomst wel omvangrijke schade kunnen veroorzaken of als maatschappelijk ongewenst worden gezien. Zo berekent de IBRA 2023 als signaal bijvoorbeeld schade door uitstoot van de scheepvaart en door blootstelling aan chemische stoffen.

Door periodieke 'Staten van' geeft de ILT een beeld van de ontwikkelingen in een specifieke sector of regio. Voorbeelden zijn de Staat van Schiphol, de Staat van Mainport Rotterdam en de Staat van de woningcorporaties.

Versterking burgerperspectief

Herstel van het vertrouwen van burgers in de overheid is een belangrijke rijksbrede opgave voor de komende jaren. In 2017 adviseerde de Nationale Ombudsman al dat het burgerperspectief een grotere plaats moet krijgen in het werk van de rijksinspecties.

Het toezicht van de ILT is traditioneel sterk gericht op bedrijven en medeoverheden. De ILT dient het publieke belang, maar het werk is voor veel burgers niet direct zichtbaar.

Het werken aan maatschappelijk effect staat centraal. Daarmee is ook de burger als belanghebbende meer in beeld gekomen bij het toezicht dat de ILT uitvoert. De toeslagenaffaire heeft het belang van en oog voor de positie van de burger verder benadrukt. Burgers zijn bovendien ook graag betrokken, zowel bij wat in hun (directe) omgeving gebeurt als bij het verzamelen en interpreteren van gegevens.

De ILT heeft de afgelopen jaren actief ingezet op het bedienen van de burger, zoals verbetering van de dienstverlening voor meldingen en vragen. Andere voorbeelden zijn het toegankelijker maken van de website en het betrekken van eindgebruikers (consumenten) bij de uitvoering van haar programma's.

De ILT wil de komende jaren verder actief investeren in de verbetering van het burgerperspectief. Door onder andere:

- In communicatie en rapporten meer aandacht te geven aan het effect van het toezicht op de burger en onderwerpen die de burger raken.
- De mening van (vertegenwoordigers van) burgers mee te nemen in keuzes en activiteiten.
- Contacten met organisaties die burgers en consumenten vertegenwoordigen te versterken.

5 Waaraan werkt de ILT

5.1 Breedte en diversiteit van het werkveld

De ILT is verantwoordelijk voor toezicht, vergunningverlening en opsporing op een brede reeks onderwerpen op het terrein van transport, infrastructuur, milieu en wonen. Het takenpakket van de ILT volgt uit meer dan 70 wetten met daaronder vallende besluiten en regelingen, ongeveer 80 verordeningen, circa 27 verdragen en ongeveer 71 aanwijzingen en mandaatregelingen.

Op www.ilent.nl staat informatie over 18 hoofdonderwerpen die vallen onder de ILT. Ruim 200 links geven toegang tot onderliggende informatie. Naast haar taken voor het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, voert de ILT ook taken uit voor andere ministeries en ministers, onder meer:

- minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO): toezicht op woningcorporaties, CE-markeringen van bouwproducten en energielabels voor energieprestaties van gebouwen.
- ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK): toezicht op ozonlaagafbrekende stoffen en gefluoreerde broeikasgassen en het verbindingsbureau markttoezicht op producten.
- ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV): vergunningverlening en toezicht op de Wet precursoren voor explosieven en toezicht op de bescherming van de koopvaardij.
- ministerie van Buitenlandse Zaken (BuZa): toezicht volgens de Uitvoeringswet Verordening conflictmineralen.
- ministerie van Financiën (Fin): toezicht op naleving van de Afvalstoffenheffing.

De ILT werkt ook samen met andere toezichthouders. Met de Nederlandse Arbeidsinspectie voert de ILT bijvoorbeeld het toezicht uit op rij- en rusttijden.

Uit het bovenstaande volgt een groot aantal verantwoordelijkheden. Denk aan het afgeven van ongeveer 280 verschillende typen vergunningen, het beheer van ongeveer 15 registers, de ontvangst van circa 90 meldstromen en het verzorgen van circa 150 rapportages. Deze breedte en diversiteit aan taken en producten dwingt de ILT tot het maken van scherpe keuzes over de inzet van haar capaciteit.

5.2 Werkerreinen

De ILT richt zich op het beperken van maatschappelijke schade. Zoals eerder genoemd, maakt de ILT bij de uitvoering van haar taken op de verschillende terreinen een afweging om zoveel mogelijk maatschappelijk effect te bereiken. Deze afweging gaat voor een deel tussen de onderwerpen binnen elk van de genoemde terreinen, maar ook over de terreinen heen. Zo raken de maatschappelijke ontwikkelingen rond milieu en veiligheid bijvoorbeeld steeds meer verweven. Dat vraagt om een integrale benadering. Per toezichtonderwerp gaat het om aandachtspunten op het gebied van milieu, transport, infrastructuur en wonen. De belangrijkste punten staan hieronder vermeld.

Milieu

Al een aantal jaar laat de IBRA de grootste risico's zien op het terrein van afval en bodem. Ook leiden emissies van verschillende schadelijke stoffen, waaraan de overheid geen of onvoldoende normen heeft gesteld, tot grote schade (signaalschades). Nu de leefomgeving steeds duidelijker grenzen stelt, wordt het toezicht hierop nog belangrijker.

Voor milieuonderwerpen geldt dat er onderling veel verwevenheid is. Denk aan het gebruik van afvalproducten als grondstof of in brandstof, de relatie tussen afvalstromen en bodem en de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen daarin. Plus de relatie met de wens spaarzaam om te gaan met schaarse grondstoffen. Europees beleid wordt uitgewerkt of ingevoerd op basis van initiatieven als Fit for 55 en de European Green Deal.

Door deze verwevenheid vraagt de inzet op het milieudomein, meer dan bij de andere toezichtdomeinen, om een die gericht is op de versterking van de toezichtketen. Dit ligt in het verlengde van de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen voor het VTH-stelsel.

Casus: Productie en toepassing immobilisaat

De ILT stimuleert het veiliger en duurzamer (her)gebruik van bodem en secundaire bouwstoffen, zodat bij hergebruik van bouwstoffen en grond rekening wordt gehouden met directe gevolgen voor bodem of grond- en oppervlaktewater en met

gevolgen op lange termijn. De ILT heeft gesignaleerd dat de bodemas, het restproduct dat ontstaat bij het verbranden van huishoudelijk afval en bedrijfsafval in een afvalenergiecentrale, vaker verwerkt wordt in immobilisaten. Dit zijn mengsels van 1 of meerdere (afval)stoffen met toevoeging van een bindmiddel. Ook wordt de bodemas als vulmiddel toegevoegd in de betonindustrie, ter vervanging van zand of grind.

De ILT constateert dat de opwerkers (verwerkers) van bodemas naar andere en nieuwe afzetmarkten zoeken, in plaats van het verrichten van extra inspanning om de kwaliteit van bodemas te verbeteren (het opwerken). Dit kan een risico op milieuvervuiling geven als de verontreiniging in deze bouwstoffen vrijkomt bij sloop en er onvoldoende zicht is op de kwaliteit en de toepassingslocatie van de producten.

Transport

De IBRA laat zien dat in het transportdomein de veiligheidsrisico's tot minder schade leiden dan de milieurisico's, dit met uitzondering van goederenvervoer over de weg. Wel bestaan er op dit terrein relatief veel wettelijke en internationale verplichtingen en samenwerkingsverbanden. Het waarborgen van deze verplichtingen en blijvende aandacht voor de veiligheid van verschillende transportmodaliteiten zijn nodig. Zo blijven de risico's klein en het vertrouwen van burgers in veilig transport terecht. Bij de transportonderwerpen richt de ILT zich op de doorontwikkeling van het toezicht om deze verplichtingen zo efficiënt én effectief mogelijk in te vullen.

Infrastructuur

Infrastructurele onderwerpen kenmerken zich vaak door relatief kleine kansen op potentieel erg grote schades. Zoals het risico op een dijkdoorbraak of een exploderende buisleiding. In de IBRA wordt een deel van de infrastructuurrisico's beschreven als 'buitengewone gebeurtenissen'. Dit zijn gebeurtenissen waarvan een zeer kleine kans bestaat dat deze zich voordoen, maar waarvan de gevolgen potentieel catastrofaal zijn.

Om de kans te verkleinen dat deze gebeurtenissen optreden, is een degelijk basisniveau van het toezicht nodig. Ook is het belangrijk om kennis op peil te houden en risico's tijdig te signaleren, om zo problemen te voorkomen.

Wonen

De Autoriteit woningcorporaties (Aw) is onderdeel van de ILT. De Aw ziet erop toe dat woningcorporaties zich concentreren op hun kerntaak. Die taak is zorgen dat mensen met een laag inkomen goed en betaalbaar kunnen wonen. Bij de uitvoering van deze taken komen uiteenlopende maatschappelijke ontwikkelingen samen. Denk aan hoge druk op de beschikbare ruimte, de woningbouwopgave, versnelde verstedelijking, de verduurzamingsopgave, migratie en vergrijzing.

Ten slotte zijn er ILT-onderwerpen die buiten deze vierdeling vallen, zoals markttoezicht op producten, en onderwerpen die themaoverstijgend zijn, zoals cybersecurity.

5.3 Programmeren met effect

Sommige onderwerpen met grote maatschappelijke risico's en een sterke samenhang pakt de ILT programmatisch aan. Bij deze aanpak kijkt de ILT vooral naar het totaal aan mogelijkheden om risico's te verminderen. Mogelijkheden zoals gedragsbeïnvloeding, samenwerking met andere toezichthouders, samenwerking met de sectoren en het opstellen van signalerende rapportages.

Voor de programma's gebruikt de ILT kennis die binnen de organisatie beschikbaar is en werkt zij samen met andere organisaties. Een programma bundelt alle interventies die kunnen bijdragen aan vermindering van het opgemerkte risico, met zichtbaar effect.

De IBRA is belangrijk bij de keuze voor het starten van een programma. Maar ook bij onderwerpen met een minder groot maatschappelijk risico kan de ILT kiezen voor een programmatische aanpak. Bijvoorbeeld bij domeinoverstijgende vraagstukken, zoals bij luchthaven Schiphol, waar vragen op het gebied van transport, infrastructuur en milieu samenkomen. Of in programma's waarin de inspectie kijkt naar vernieuwende manieren van werken, zoals verkennen of waarin het concept 'vertrouwen' van meerwaarde kan zijn. Daarnaast zijn er programma's die gericht zijn op de organisatieontwikkeling van de ILT zelf.

Onderstaande programma's zijn in 2023 in uitvoering of in ontwikkeling. De programma's eindigen in de periode 2024-2028, waarna de ILT bekijkt of, en op welke manier, ze een vervolg krijgen.

Programma's in uitvoering: toezicht

- Markttoezicht op producten
- Grond en Bouwstoffen
- Veilig, Gezond en Duurzaam Schiphol
- Afval Circulair
- Zeer Zorgwekkende Stoffen
- Versterking luchtvaartautoriteit
- Inspectie en certificering

Programma's in uitvoering: organisatieverandering

- Samenwerken in VTH-stelsel milieu
- Datakoers & Datavakmanschap
- Optimalisatie Vergunningverlening

Verkenningen of programma's in voorbereiding

Voordat een programma start, gaat de ILT na of een programma wenselijk en mogelijk is. Dit doet zij door verkenningen. Het gaat om:

- Klimaat (energietransitie)
- Digitaal Transport en Logistiek
- Klimaat (duurzame mobiliteit)
- Ongevallen met Schepen/Digitalisering Noordzee
- Veiligheid op het Spoor

5.4 Inzichtelijk maken van effect

De ILT draagt bij aan het bereiken van maatschappelijke doelen door toezicht, opsporing en vergunningverlening. Inzicht in deze bijdrage aan beleidsdoelen maakt het mogelijk hierover verantwoording af te leggen en waar nodig bij te sturen.

Om de effecten van haar bijdrage geloofwaardig en beter inzichtelijk te maken, gebruikt de ILT (met name in het programmatisch toezicht) redeneerlijnen. Deze redeneerlijnen toetst zij daarna aan metingen in de praktijk. Het is daarbij belangrijk indicatoren vast te stellen die iets zeggen over de bijdrage van de ILT aan de beleidsdoelen.

Het meten van de bijdrage van toezicht is complex, doordat ook andere factoren de ontwikkeling van maatschappelijke schade bepalen. Daarom zal het vaak gaan om het 'plausibel maken van de bijdrage' in plaats van het aantonen van een causaal verband. Hierbij maakt de ILT gebruik van ervaringen uit het programma 'Inzicht in Kwaliteit' van het ministerie van Financiën. Ook doet zij actief mee aan de uitwisseling van kennis en ervaring hierover door rijksinspecties.

Ook onderwerpen die de ILT niet programmatisch aanpakt, beoordeelt zij in de mate waarop maatschappelijk effect kan worden bereikt. Hiervoor heeft de ILT een werkwijze ontwikkeld die helpt om tot een optimale inzet van capaciteit te komen. De risicogerichte werkwijze blijft leidend. Op tactisch en operationeel niveau werkt de inspectie deze verder uit. Op de afdelingen gebeurt dit door bijvoorbeeld nader onderzoek te doen naar de oorzaken van risico's of de inzet van vernieuwende manieren van toezicht.

5.5 Onderwerpen

In bijlage 1 Werkvelden staat een overzicht van de meer omvangrijke onderwerpen waarin de ILT de komende jaren actief is:

1. Afval
2. Bodem en Grondwaterkwaliteit
3. Chemische Stoffen en Risico's
4. Goederenvervoer over de Weg
5. Uitstoot OAS en F-gassen
6. Taxi- en Busvervoer
7. Markttoezicht op Producten
8. Emissies

9. Zeevaart en Binnenvaart
10. Railvervoer
11. Luchtvaart
12. Hoogwaterveiligheid
13. Cybersecurity
14. Vervoer Gevaarlijke Stoffen
15. Toezicht Publieke Instellingen
16. WABO-advies
17. Interbestuurlijk Toezicht
18. Drinkwater
19. Autoriteit woningcorporaties

In deze werkveldbeschrijvingen is een toelichting opgenomen bij de maatschappelijke doelen waaraan de ILT op de betreffende onderwerpen werkt, de bijbehorende strategische ontwikkelingen en de focus van haar taken voor de komende jaren. Het gaat soms om een cluster van onderwerpen (bijvoorbeeld luchtvaart), regelgeving of rollen (WABO-advies en -toezicht).

5.6 Nieuwe of gewijzigde taken

Deze paragraaf bevat een overzicht van de belangrijkste nieuwe of gewijzigde taken. Deze taken komen voor het grootste deel voort uit nieuwe en gewijzigde wet- en regelgeving.

Uitgangspunt is dat de ILT alleen nieuwe taken kan oppakken als een HUF-toets is uitgevoerd en voldoende middelen zijn toegekend voor de uitvoering van de taak. Voor de in deze paragraaf beschreven taken zijn in de begroting voldoende middelen ter beschikking gesteld.

De ILT zet in op de volgende nieuwe of gewijzigde taken:

Cybersecurity en fysieke beveiliging

De nieuwe NIB2 richtlijn en de vertaling daarvan in nationale wetgeving beoogt de cyberveiligheid van digitale netwerken en informatiesystemen te versterken, met name in sectoren met kritieke infrastructuur zoals energie, vervoer, water en digitale diensten. Met de komst van NIB2 neemt voor de ILT de hoeveelheid ondertoezichtstaanden fors toe. De ILT werkt daarom aan het verbeteren en vergroten van haar informatiepositie rondom deze ondertoezichtstaanden. Self-assessments worden risicogericht opgevolgd met onder andere verkennende, verdiepende of thematische inspecties. Ook wordt besturingstoezicht ingezet door cybersecurity-inspecteurs in samenwerking met inspecteurs uit de betreffende sector. Tevens richt de ILT zich op de opbouw en uitwisseling van kennis, het ontwikkelen van toezichtmethodieken en het coördineren en verder uitbreiden van nationale en internationale samenwerking.

Wegwerpplastic

Sinds 2021 gelden er al regels voor kunststofproducten voor eenmalig gebruik. Het doel is voorkomen dat plastic in het milieu terecht komt. De verplichtingen voor producenten en importeurs van kunststofproducten worden uitgebreid. Zo mogen bijvoorbeeld voedsel en dranken die bedoeld zijn voor consumptie ter plaatse vanaf 1 januari 2024 niet meer worden aangeboden in kunststof drinkbekers en voedselverpakkingen voor eenmalig gebruik. De ILT ziet toe op de naleving van de regels door producenten en importeurs. Ook beoordeelt de ILT aanvragen voor uitzonderingen op het verbod.

Toegankelijkheid personenvervoer, lucht, water, spoor en openbaar vervoer

Volgens nieuwe EU-richtlijnen moet informatie over vervoersdiensten over enkele jaren toegankelijk zijn voor personen met een handicap of functionele beperking. Dat geldt voor informatie over vervoersdiensten per vliegtuig, over water, per bus en per trein en voor (voor)stedelijke en regionale vervoersdiensten. Het gaat dan bijvoorbeeld om informatie die een dienstverlener aanbiedt over producten en diensten vóór en tijdens de reis en informatie bij annulering, vertraging en over prijzen en promoties. De ILT houdt toezicht op een deel van de bepalingen en zal in de toekomst actie ondernemen bij klachten of meldingen die hiermee verband houden.

Ontvangstvoorzieningen in havens

Op grond van wijzigingen van wet- en regelgeving zal de ILT meer afvalinspecties uitvoeren op schepen en in havens. Voorheen gebeurden dergelijke inspecties als onderdeel van reguliere inspecties. De toename van de inspecties komt door

een nieuwe EU-richtlijn. Die stelt dat schepen met hoge prioriteit geïnspecteerd moeten worden. De taakuitbreiding van de ILT omvat ook het opstellen en toepassen van een planningsysteem, analyse van hoeveelheden scheepsafval en doormelding aan het EU-informatiesysteem SafeSeaNet.

Drones

In lijn met EU-verordening 2021/665 voert de ILT voorbereidende werkzaamheden uit door de implementatie van U-space (luchtverkeersbeheer voor drones) in Nederland. Ook is er uitbreiding van het toezicht op drone-operaties, drone-exploitanten en opleidingsinstellingen voor dronepiloten.

Toezicht op luchtverkeersdienstverlening aan militair verkeer

De ILT wordt verantwoordelijk voor het toezicht op de luchtverkeersdienstverlening. Het gaat hier om militair verkeer voor plaatselijke, naderings- en algemene luchtverkeersleiding, vluchtinlichtingen- en alarmeringsdiensten en flight procedure design. Deze uitbreiding komt door een voornemen van de ministers van Defensie en IenW om Luchtverkeersleiding Nederland en het Commando Luchtstrijdkrachten per 1 juli 2023 samen te voegen tot een civiel-militaire luchtverkeersdienstverleningsorganisatie voor het lagere luchtruim.

Energielabels

De ILT ontwikkelt voor het ministerie van BZK aan een werkplan voor het toezicht op energielabels. Een energielabel heeft een belangrijke informerende functie wanneer het gaat om de vastgoedwaarde, financieringsruimte en normering. Het geeft inzicht in de energieprestatie van gebouwen en maakt duidelijk wat er nog moet gebeuren om de kwaliteit van de bouwvoorraad naar een hoger niveau te tillen.

Andere nieuwe en gewijzigde taken

Er is sprake van een aantal relatief kleine nieuwe of gewijzigde taken op het gebied van onder meer:

- **Teerhoudend asfaltgranulaat**
Toezicht als gevolg van EU-voorstellen om teerhoudend asfalt aan te merken als gevaarlijk afval.
- **Treinreizigers**
Uitbreiding van toezichttaken gericht op de bescherming van consumentenrechten als gevolg van een nieuwe EU-verordening.
- **Modelvliegen**
Vergunningenafgifte en toezicht vanwege nieuwe nationale voorschriften over de uitvoering van modelluchtvaart in clubverband.
- **Grondafhandeling luchthavens**
Extra inzet op dit onderwerp in het kader van de ontwikkeling van nieuwe EU-vereisten voor grondafhandeling op luchthavens.
- **Vervoer van gevaarlijke stoffen door de lucht**
Aanpassing van het toezicht op de afgifte van erkenningen aan in Nederland erkende bedrijven voor het vervoer van gevaarlijke stoffen door de lucht, in verband met een nieuwe ICAO-opleidingsmethodiek (competency-based).

Verder is voor veel werkvelden van de ILT, zoals Afval, Goederenvervoer over de weg, Binnenvaart, Railvervoer, Luchtvaart en Vervoer van gevaarlijke stoffen van belang dat de Verordening electronic Freight Transport Information (eFTI) over de elektronische gegevensverstrekking voor goederenstromen in 2025 in werking treedt. De ILT volgt de ontwikkelingen rondom de implementatie en anticipeert op de inwerkingtreding van eFTI. Daarnaast gaat de ILT aan de slag met het markttoezicht op vervoerbare drukapparatuur. Zoals in het MJP 2023-2027 genoemd, is de ILT aangewezen als markttoezichtautoriteit in het kader van de Europese Richtlijn 2010/35/EU over vervoerbare drukapparatuur (TPED).

Ten slotte merkt de ILT op dat zij de komende jaren inzet op verschillende nieuwe taken waarvan reeds in het MJP 2023-2027 melding is gemaakt en budget beschikbaar is gekomen. De inzet op deze taken staat toegelicht in bijlage 1 Werkvelden. Het gaat bijvoorbeeld om taken op gebied van Bodem, Vrachtwagenheffing, Chemische stoffen, OAS- en F-gassen en Uitgebreide Producenten-verantwoordelijkheid (UPV) Textiel.

5.7 Nieuwe taken die nog niet worden opgepakt

In lijn met het relatiestatuut kan de ILT pas nieuwe taken uitvoeren als daarvoor voldoende middelen ter beschikking zijn gesteld.

Voor alle in paragraaf 5.6 benoemde nieuwe taken zijn in de begroting voldoende middelen ter beschikking gekomen.

6 De organisatie

6.1 De organisatie: wendbaar en innovatief

Formatie

Op 1 januari 2024 bestaat de formatie van de ILT uit 1.508 fte (voltijd equivalenten). Dit is exclusief 77 fte van de Autoriteit Woningcorporaties. Ook de komende jaren voorziet de inspectie werving van nieuwe collega's. Dat komt door natuurlijk verloop en taakuitbreiding van de ILT. In de huidige krappe arbeidsmarkt zet de ILT in op een wervingsproces met extra aandacht voor arbeidsmarktcommunicatie. Doorgroei en diversiteit zijn belangrijke elementen in de werving. Ook is er aandacht voor flexibele inzetbaarheid daar waar mogelijk, zodat de organisatie flexibel kan blijven opereren. Na indiensttreding volgen nieuwe medewerkers de vernieuwde introductie cursus voor een warm welkom.

Wendbaar

De uitvoering van taken van de ILT vraagt om een wendbare organisatie door zowel het optreden van onvoorziene gebeurtenissen (bijvoorbeeld COVID, Oekraïne) als het ontstaan van nieuwe risico's. Wendbaarheid zorgt ervoor dat de ILT in staat is om mee te bewegen met de continue veranderingen die invloed hebben op het werk van de inspectie.

Wendbaarheid geldt voor taakuitvoering in programma's, projecten en andere organisatieonderdelen. Door de acties uit het plan 'ILT in verbinding' wordt het verstevigen van relaties en het samenbrengen van mensen en inhoud gestimuleerd.

Informatievoorziening

De ILT werkt informatiegestuurd om als toezichthouder effectief te kunnen zijn. Het gaat om het verzamelen van informatie, uitwisselen ervan met partners en ondertoezichtstaanden en het toepassen van verschillende vormen van informatie.

Deze informatie helpt de ILT om ontwikkelingen te signaleren, keuzes te maken in het toezicht, effecten van keuzes te kennen en verantwoording af te leggen. Zorgvuldigheid in dataverwerving, -beheer en -toepassing, met aandacht voor wettelijke waarborgen, is daarbij belangrijk. Werken met zulke informatie vraagt ook om de juiste vaardigheden bij medewerkers (datavakmanschap). De ILT investeert in lijn met de datakoers in de doorontwikkeling naar een informatiegestuurde organisatie.

Casus: Datavakmanschap

De ILT spant zich in om Nederland veilig en schoon te houden. Dit doet zij met vakmensen die zich bezighouden met ruim 160 onderwerpen. Voor een zo groot mogelijke impact moet de inspectie de juiste beslissingen nemen, haar mensen daar inzetten waar de risico's het grootst zijn en waar haar werk het meeste maatschappelijk effect heeft.

Data en informatie helpen daarbij. Data en informatie geven overzicht, helpen bij het nemen van beslissingen, en geven inzicht in de resultaten van de ILT. Het is belangrijk dat ILT-medewerkers weten wat zij met data en informatie kunnen doen en hoe dit bij kan dragen aan hun werk. Het is ook belangrijk dat medewerkers zich bewust zijn van de beperkingen en ethische vraagstukken die spelen rondom data en data-analyse. De ILT noemt dat datavakmanschap.

Daarin investeert de ILT structureel door opleidingen en trainingen. Zo zorgt zij ervoor dat medewerkers hebben wat nodig is voor de uitoefening van hun taken en (veranderende) werkzaamheden in de digitale samenleving.

De medewerker

De manier waarop de ILT toezicht wil houden, vraagt om medewerkers die zichzelf steeds willen ontwikkelen. En die flexibel zijn, samenwerking vooropstellen, beschikken over durf en willen bijdragen aan het uiteindelijke doel van de ILT.

De ILT vindt het belangrijk dat medewerkers hun talenten optimaal benutten. Daaruit volgt ook het belang van duurzame inzetbaarheid: medewerkers blijven actief werken aan hun loopbaan en ontwikkeling. Zo zet de ILT duurzaam in op hun vakmanschap en kennis. Om dit te ondersteunen, organiseert de ILT het leren en ontwikkelen op 3 niveaus.

Deze niveaus zijn:

- Persoonlijke ontwikkeling van medewerkers.
- Vakinhoudelijke competenties en kwalificaties.

- Organisatiebrede vaardigheden die nodig zijn voor de inspectie van de toekomst.

De keuzes waarvoor de ILT in de periode 2024-2028 staat, vragen voor een deel om meer en om andere kennis dan de afgelopen jaren beschikbaar was. Het gaat hierbij om nieuwe taken, maar ook om een andere benadering van bestaande werkzaamheden. Zo komt er een verschuiving van fysieke inspectiewerkzaamheden naar meer data-analytische werkzaamheden. Ook de werkwijze verandert, van een uitvoerende naar een meer signalerende. Door strategische personeelsplanning gaan afdelingen aan de slag om te komen tot de gewenste formatie- en kennisopbouw van de verschillende teams. Het meerjarig personeelsplan dient daarvoor als basis.

De ILT vindt goed werkgeverschap belangrijk. Zij zet daarom onder andere extra in op leiderschapsontwikkeling en terugdringen van verzuim door inzet van verzuimcoaches. En op het bieden van gelijke kansen, door bijvoorbeeld mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt de kans te geven werkervaring op te doen. Een ander voorbeeld is het bespreekbaar maken van sociale veiligheid. Fysieke veiligheidsrisico's worden geminimaliseerd door de plannen uit de risico-inventarisatie en -evaluatie uit te voeren.

6.2 De financiële kaders

De financiële middelen van de ILT voor de periode 2024-2028 zijn opgenomen in de rijksbegroting 2023 (H12 lenW).

Tabel 2 : Begroting ILT 2024 - 2028 in miljoen €

2024	2025	2026	2027	2028
203,0	199,1	197,1	194,3	192,1

Dit MJP is opgesteld uitgaande van huidige meerjarig financieel kader voor het bestaande takenpakket. Binnen dit kader kiest de ILT voor een onderbouwde afweging tussen het aanpakken van de grootste risico's, het invullen van de wettelijke verplichtingen en het inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen. Nieuwe taken worden alleen uitgevoerd bij de beschikbaarheid van voldoende middelen.

In tegenstelling tot eerdere jaren maakt de begroting van de Aw geen deel meer uit van het begrotingskader van de ILT. Alle kosten van het toezicht door de Aw komen conform de Woningwet voor rekening van de woningcorporaties.

Door in een zo vroeg mogelijke fase te worden betrokken bij belangrijke beleidstrajecten, wil de ILT bijdragen aan de vraag of toezicht het meest effectieve instrument is. Met andere woorden, of dit het geschikte instrument is om maatschappelijke schade te voorkomen. En zo ja, onder welke voorwaarden de ILT haar taken het beste kan uitvoeren. De ILT voert altijd een openbare HUF-toets uit op relevante concept wet- en regelgeving. Jaarlijks vinden ongeveer 50-60 van deze toetsen plaats.

Een overzicht van nieuwe taken staat in hoofdstuk 5.

6.3 Compliance en kwaliteitsmanagement

Als toezichthouder neemt de ILT anderen de maat. Het is ook om deze reden erg belangrijk dat de eigen taken aantoonbaar goed worden uitgevoerd. De ILT heeft daarvoor compliance en kwaliteitsmanagement ingericht.

Compliance borgt het voldoen aan interne en externe wet- en regelgeving. De ILT voert meerdere interne audits en evaluaties per jaar uit om te zien of ze nog voldoet aan de gestelde wettelijke en kwaliteitseisen. Ook internationale organisaties toetsen periodiek of de ILT de aan haar toegewezen taken goed uitvoert. Bijvoorbeeld op het gebied van luchtvaart, scheepvaart en spoor.

Kwaliteitsmanagement borgt de uitvoering van het kwaliteitsbeleid en de sturing daarop. Het Kwaliteitsmanagement-systeem (KMS) is hiervoor het ondersteunende systeem.

Voor 2024-2028 wil de ILT de werking van het kwaliteitsmanagement versterken. Dat betekent dat zij processen en de positie van het KMS binnen de organisatie verbetert. Hierdoor verbetert de effectiviteit en eenduidigheid van haar werkzaamheden. Ook kan de ILT daarmee transparant aan belanghebbenden uitleggen wat zij doet, waarom zij dat doet en hoe dat wordt uitgevoerd. Dit vraagt niet alleen een volledig en actueel KMS maar ook een goed werkende procesorganisatie.

Bijlage 1: Werkvelden

1. Afval

Maatschappelijke doelen

De ILT werkt aan de bevordering van de juiste afvalverwerking om schade aan mens en milieu te voorkomen of te beperken. Daarbij richt de ILT zich op 3 risico's:

- Onvoldoende recycling en benutting van waardevolle grondstoffen.
- Blootstelling van mens en milieu aan onjuist verwerkte (gevaarlijke) afvalstoffen.
- Export van (gevaarlijk) afval naar kwetsbare landen met onvoldoende verwerking- en toezichtstructuur.

De ILT toetst de naleving van de inzamel- en recyclingnormen die zijn vastgelegd in de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, waaronder die op het gebied van (statiegeld) verpakkingen, elektrische en elektronische apparatuur en in de toekomst ook textiel. De omvang van het toezicht neemt toe door de groeiende hoeveelheid regelgeving op dit gebied en de aanscherping van normen in de bestaande regelgeving. Zo ziet de ILT bijvoorbeeld toe op het beperken van het gebruik van single-use plastics, zoals rietjes, plastic bestek of vistuig. Ook kijkt de ILT naar de recyclebaarheid van producten in het afvalstadium, op basis van de essentiële eisen aan verpakkingen. Dat doet de inspectie door productdossiers op te vragen bij producenten en importeurs en te controleren of deze voldoen.

Daarnaast is de ILT verantwoordelijk voor vergunningverlening en toezicht op import, doorvoer en export van afval, op grond van de Europese verordening overbrenging afvalstoffen (EVOA).

Verder heeft de ILT als taak vergunningen te verlenen en toezicht te houden op het gebied van het Besluit inzamelen afvalstoffen (Bia), de Europese Verordening scheepsrecycling en de Wet voorkoming verontreiniging door schepen (Wvvs). En tenslotte heeft de ILT een taak op het gebied van de afvalstoffenheffing buitenland, op basis van de Europese kaderrichtlijn afvalstoffen.

Ontwikkelingen

De verwachting is dat landen buiten de Europese Unie (EU) hun grenzen gaan sluiten voor laagwaardige afvalstromen of er eigen eisen aan gaan stellen. Dat gebeurde eerder al bij plastic afval.

De druk op de Europese markt neemt hierdoor toe. Daarmee stijgt ook het risico op afvoer naar verwerkers die het minder nauw nemen met wettelijke normen en richtlijnen en stijgt de kans op lekstromen. De geplande herzieningen van de EVOA hebben daarbij invloed op de huidige werkwijze van de ILT.

Verder stelt de wetgeving eisen aan minimale percentages hergebruikt materiaal in producten. Dit betekent bijvoorbeeld dat in 2030 een plastic flesje voor minimaal 30% uit recyclelaat moeten bestaan. Ook de kwaliteit of samenstelling van afvalstromen gaat bij import- en exportcontroles een grotere rol spelen. Daarnaast zullen complexe afvalstromen die te maken hebben met duurzaamheid in de toekomst groter worden. Denk hierbij aan afval van zonnepanelen, windmolens, accu's en batterijen.

De samenleving vraagt om meer duurzaamheid en minder gebruik van single-use plastics. Dit gaat verder dan de huidige normen voor producenten. Dat kan tot schuring leiden. Het belang dat de samenleving hieraan hecht is zichtbaar door het groeiend aantal meldingen dat de ILT ontvangt.

Textiel

In 2023 treedt een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor textiel in werking. Het doel is te zorgen voor meer hergebruik, minder verspilling en minder vervuiling. De producenten van kleding worden verantwoordelijk voor de afvalfase van de producten die zij op de markt brengen. Ook moeten zij gerecyclede vezels gebruiken in nieuwe producten. De bepalingen van het Besluit regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) zijn van toepassing.

Het Besluit UPV stelt eisen aan producenten over onder andere de inname van hun producten in de afvalfase en de organisatie en financiering daarvan. Een UPV biedt de ILT mogelijkheden om te sturen op de achterkant van de keten, om zo de voorkant van de keten te beïnvloeden.

De verwachting is dat het Besluit UPV textiel de producent zal stimuleren om de kosten te verlagen van inzameling, sortering en recycling door langere levensduur, hergebruik, reparatie en recycling. Het gaat dan om de hele levenscyclus (inclusief de afvalfase) van textiel. De ILT houdt toezicht op deze nieuwe UPV.

Afval als grondstof

Afval wordt steeds vaker gebruikt als grondstof voor nieuwe producten, bijvoorbeeld voor biobrandstoffen. De samenstelling van afval- en grondstoffenstromen wordt steeds complexer. Dat komt onder andere door de toegenomen waarde van deze stromen, de complexe (internationale) handelsketens, voortschrijdend inzicht in de schadelijkheid van vervuilende stoffen in de afvalstromen en de versnipperde controlestructuren op de plaatsen van herkomst.

Focus van de ILT

De komende jaren zoekt de ILT nadrukkelijk aansluiting bij de transitieagenda's voor een circulaire economie die voor een aantal sectoren zijn opgesteld.

In de ontwikkeling naar een circulaire economie passen steeds meer partijen afval- of reststromen toe in nieuwe producten. Dit brengt risico's met zich mee, zoals bijvoorbeeld ontwijkgedrag doordat wordt overgestapt naar verpakking zonder statiegeld. Om dit soort risico's de komende jaren aan te pakken, zoekt de ILT samenwerking met producentencollectieven en met andere toezichthouders als NVWA, Douane en Omgevingsdiensten. De ILT richt zich de komende jaren ook op fraude met gebruikte grondstoffen voor biobrandstoffen en vervuiling daarvan, met bijvoorbeeld frituurvet.

Daarnaast zet de ILT in op het voorkomen dat waardevolle grondstoffen weglekken uit Nederland en de EU en op het sluiten van de productieketen, zodat gerecyclede materialen hoogwaardig en veilig kunnen worden toegepast en afvalstoffen op de juiste manier worden verwerkt. Deze inzet hangt samen met REACH-regelgeving. Ook blijft de ILT oog houden voor risicovolle afvalstoffen, zoals kwik.

De focus in het toezicht ligt op de volgende afvalstromen:

- Kunststof: Transitieagenda Kunststoffen (TAK), slecht recyclebare verpakkingen, single use plastics (SUP)
- Elektronica en het behoud van schaarse grondstoffen: Transitieagenda Maakindustrie
- Kleding: Transitieagenda Consumentengoederen
- Batterijen en accu's, zoals van elektrische auto's en fietsen

2. Bodem en grondwaterkwaliteit

Maatschappelijke doelen

De ILT werkt aan de kwaliteit en veiligheid van bodem, grondwater en oppervlaktewater. Het gaat vooral om veilig en duurzaam (her)gebruik van grond en bouwstoffen en veilig gebruik van oppervlaktewater. De maatschappelijke schade van eventuele bodemverontreiniging is omvangrijk.

Ontwikkelingen

Bodemkwaliteit

Politiek en burgers hebben steeds meer aandacht voor het onderwerp bodemkwaliteit. Dit komt onder andere door situaties rond de toepassing van staalslakken, thermisch gereinigde grond (TGG), granuliet en AEC-bodemassen (restanten die overblijven na de verbranding van afval in afval-energie-installaties).

Afvalstoffen worden vaker hergebruikt, bijvoorbeeld in de vorm van secundaire bouwstoffen, of gemengd met een immobilisaat, een stof waardoor verontreinigingen worden opgesloten. Bij (onjuiste) toepassing op de bodem ontstaat het risico van verontreiniging van bodem, grondwater en oppervlaktewater en van een ongecontroleerde versnippering van immobilisaat door Nederland.

Het beheer van de bodemkwaliteit is complex en versnipperd ingericht. In 2020 zijn er 3 rapporten verschenen die ingaan op het belang van versterking van het Kwalibo-stelsel (Kwaliteitsborging in het bodembeheer) en van het toezicht en de handhaving daarop. Dit heeft geleid tot de ambtelijke taskforce Versterking Bodemstelsel. De verbetervoorstellen van deze taskforce zijn in april 2022 door de staatssecretaris van IenW naar de Tweede Kamer gestuurd. Deze verbetervoorstellen past de ILT de komende periode toe.

Daarnaast volgt de ILT de adviezen op van de commissie Van Aartsen over de inrichting van het VTH-stelsel bij ILT-taken op het gebied van bodem, grondwater en oppervlaktewater. Door de introductie van de Omgevingswet zullen er bevoegdheden rond het bodemdomein verschuiven van provincies naar gemeenten.

Grond- en oppervlaktewater

De klimaatverandering zorgt voor meer druk op het grond- en oppervlaktewater als bron voor de winning van drinkwater. Dit leidt tot schaarste bij droogte, waardoor normen overschreden kunnen worden.

Verder staat de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater onder druk door een toename van vervuilende stoffen, zoals medicijnresten, bestrijdingsmiddelen, PFAS en andere zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Ook de toepassing van secundaire bouwstoffen vormt een risico omdat die kunnen uitlogen (oplossen van schadelijke stoffen). Daarnaast staat ook de beschikbaarheid van ruimte voor nieuwe drinkwaterbronnen onder druk.

Focus van de ILT

Bodemkwaliteit

Het bodemtoezicht richt zich vooral op het voorkomen van risicovolle en ongewenste gebeurtenissen bij het (weg)mengen van verontreinigingen in de ketens van grondverzet en op het vaststellen van de kwaliteit van bouwstoffen, waarbij uitloging en uitspoeling van verontreinigingen kan plaatsvinden. Dat kan de kwaliteit van het drinkwater bedreigen.

De ILT heeft een programma ingericht voor dit toezicht. Ook zet de ILT sterker in op het analyseren van data, om zicht te krijgen op de grootste risicostromen en op de zogenaamde freeriders (bedrijven die zonder erkenning bodemwerkzaamheden verrichten).

De eerdergenoemde onderzoeken concluderen dat de ILT, als toezichthouder op normoverschrijdend gedrag binnen het Besluit bodemkwaliteit (Bbk), intensiever moet toezien op certificerende instellingen en bodemintermediairs. Het ministerie van IenW heeft onder andere hiervoor een programma ter verbetering van het Kwalibo-stelsel opgericht. De ILT levert hier een grote bijdrage aan. Daarnaast besteedt de ILT in het programma Inspectie en Certificering specifiek aandacht aan het certificeringstelsel bij bodem.

Op bodemtoezicht is de ILT een schakel in de hele keten. In de komende jaren versterkt de inspectie de samenwerking met partners, waaronder de Omgevingsdiensten. Het delen van kennis en informatie maakt hier deel van uit.

De ILT draagt de komende jaren bij aan de verdere ontwikkeling van beschikbare instrumenten. Bijvoorbeeld door het lokaliseren van grond en bouwstoffen, het opzetten van een bodemregister voor Bbk-meldingen en het grondstromen-paspoort.

Grond- en oppervlaktewater

Bij de watertaken van de ILT ligt de focus op actualisering van verleende vergunningen voor lozingen op oppervlaktewater. Door de komst van de Omgevingswet krijgt de ILT ook meer taken op het gebied van vergunningverlening en toezicht.

3. Chemische stoffen en risico's

Maatschappelijke doelen

De ILT werkt aan het beperken van de risico's van chemische stoffen voor de gezondheid, het milieu en de veiligheid. Dit doet de ILT door inspecties uit te voeren bij bedrijven die verantwoordelijk zijn voor het opstellen van veiligheidsinformatiebladen of het doorgeven daarvan aan gebruikers. Hiermee verhoogt de inspectie de kwaliteit van de veiligheidsinformatiebladen. De Europese REACH-regelgeving biedt hiervoor het wettelijke kader. REACH staat voor: Registratie, Evaluatie, Autorisatie en restrictie van Chemische stoffen.

Hierbij gaat het om het tegengaan en voorkomen van risico's bij productie, handel, en gebruik van industriële chemicaliën en explosieve stoffen. Het tegengaan van marktverstoring is ook een doel van het ILT-toezicht op naleving van de regelgeving voor chemische stoffen.

De kennis over de schadelijkheid van chemische stoffen groeit en daarmee groeit ook de maatschappelijke onrust en de politieke aandacht. De inspectie pakt proactief en reactief signalen op over het gebruik of misbruik van chemische stoffen en verkleint daarmee de risico's. Zo kan het toezicht bijdragen aan de verbetering van het maatschappelijk vertrouwen.

Ontwikkelingen

Wereldwijd wordt een groeiende hoeveelheid gevaarlijke stoffen geproduceerd en gebruikt. De effecten daarvan op de gezondheid en de leefomgeving – biodiversiteit, klimaat, ophoping in het milieu of een combinatie hiervan – worden nog onvoldoende beheerst. De toxische belasting van mens en milieu neemt onvoldoende af. Door globalisering en een opwarmend klimaat komen er meer plaagdieren en exotische soorten voor die zich makkelijk aanpassen en het natuurlijk evenwicht verstoren. De chemische bestrijding daarvan geeft risico's voor mens en milieu.

In het nationale en Europese stoffenbeleid hebben bedrijven die chemische stoffen willen gebruiken een grote verantwoordelijkheid. Ze zijn verantwoordelijk voor de registratie van stoffen en hun eigenschappen. Zij hebben ook de verantwoordelijkheid om de uitstoot te minimaliseren van de stoffen die in de nationale regelgeving als zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) zijn aangemerkt. Voor ZZS en Europese Substances of Very High Concern (VHC) dienen zij veiliger alternatieven toe te passen als dat mogelijk is. In 2023 is een restrictievoorstel ingediend bij de Europese commissie om Substances of Very High Concern (VHC) te verbieden.

Daarnaast worden steeds meer slecht afbreekbare, mobiele en toxische stoffen ontdekt in bodem, (drink)water en lucht. De ILT wil nagaan of het gebruik ervan is toegestaan en welke maatregelen nodig zijn.

Ook groeit de aandacht voor de mogelijke schadelijkheid van de zogenoemde nano-vormen (zeer kleine deeltjes) van chemische stoffen.

Chemische stoffen zijn relevant in het streven naar een volledig circulaire economie. Steeds vaker worden bijproducten en voormalige afvalstoffen beschouwd als (secundaire) grondstoffen. Vermindering van het gebruik van schadelijke stoffen in materialen en producten verbetert de mogelijkheden voor hergebruik en recycling. Het toezicht op deze stromen wordt complexer.

Tenslotte werkt de Europese Commissie (EC) verder aan de uitwerking van de chemicaliënstrategie, met een mogelijk grotere rol voor de toezichthouder. Dit kan leiden tot een vernieuwing van de REACH-verordening over de registratie en veiligheidsevaluatie van stoffen door producten en importeurs. Die verordening beschrijft waar bedrijven en overheden zich aan moeten houden.

De trend is dat normen steeds scherper worden. Dat komt door technologische vooruitgang en voortgang in het onderzoek naar de schadelijkheid van chemische stoffen.

Focus van de ILT

De ILT richt het toezicht de komende jaren op de sturing op (blootstellings)risico's van gevaarlijke chemische stoffen in de keten, door:

Bijdragen aan voorkomen en verminderen

De ILT wil een bijdrage leveren aan het voorkomen van de productie en toepassing van ZS en het vervangen en het reduceren van de uitstoot daarvan. Dit door samen te werken met andere toezichthouders en door de hele keten te bekijken, van productie tot afval en hergebruik, in eerste instantie voor de keten van enkele gevaarlijke stoffen. Dit vermindert risico's voor mens en milieu door blootstelling aan giftige stoffen. Verder wil de ILT nieuwe probleemstoffen tijdig in beeld hebben.

Verbinding met partners versterken

De ILT neemt deel aan het EU-Forum Biocidal Product Regulation (BPR) Subgroup. Op het onderwerp ZS werkt de inspectie vanuit de Strategische Milieukamer intensief samen met de politie, de omgevingsdiensten en andere inspectiediensten als de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA), de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) en het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM). Dit gebeurt onder andere in de vorm van regelmatig overleg.

De ILT werkt aan versterking en verbreding van deze samenwerkingen. Dat draagt bij aan naleving door bedrijven. Te denken valt aan gezamenlijke programmering, projecten en verslaglegging en aan gezamenlijke opdrachtverlening aan laboratoria en kennisinstellingen als het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Dit is van belang voor de langjarige doorwerking van het nalevingseffect.

Ook wil de ILT de samenwerking met onder andere de Douane, de omgevingsdiensten, Rijkswaterstaat en de waterschappen versterken. Internationaal kan het toezicht worden verbreed door de nieuwe Europese Markttoezichtverordening.

Benutten signalen, meldingen en kennis over incidenten

De ILT legt signalen neer waar ze kunnen worden opgepakt, zoals bij het ministerie van IenW voor het actualiseren van wet- en regelgeving en voor het opstellen van beleidsregels. Of door het inschakelen van het Europees chemicaliënagentschap ECHA, het EU-Forum BPR-S, Bureau REACH, het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb), betrokken inspectiediensten en branches of bedrijven.

Verbetering is mogelijk door slimmer en professioneler gebruik te maken van data-analyse. Denk daarbij aan ongevallen en incidenten met chemische stoffen, chemicaliën voor de zogenoemde 'homemade explosives' die bijvoorbeeld worden gebruikt bij plofkraak, illegaal vuurwerk en meldingen van ongewone voorvallen op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). De komende jaren integreert de ILT data-analyse in het toezicht op chemische stoffen, zodat zij beter in staat is risicogestuurd te werken.

REACH-toezicht

De REACH-verordening is in ontwikkeling. Door de toename van hergebruik is er een steeds sterkere samenhang tussen het toezicht op stoffen- en afvalregelgeving, maar tegelijk een minder scherp onderscheid tussen deze verschillende toezichtsdomeinen. Dit komt vooral doordat veilig hergebruik en het kwalificeren van afval tot 'eindeafval' ook toezicht vergt op de naleving van de stoffenregelgeving. De ILT verhoogt haar inzet op het toezicht op REACH en aanverwante regelgeving.

Bedrijven wijzen op eigen verantwoordelijkheid

Bij het toezicht op chemische stoffen wil de ILT andere vormen van toezicht verder ontwikkelen, zoals communicatie en besturingstoezicht. Hierbij richt de ILT zich onder meer op communicatie over de naleving van de regels en het beschikbaar maken van informatie over verantwoord gebruik van en handel in chemische stoffen.

De ILT gaat anticiperen op de omvangrijke en toenemende internethandel in chemische stoffen. De inspectie gaat online marktplaatsen aanspreken op hun verantwoordelijkheden.

4. Goederenvervoer over de weg

Maatschappelijke doelen

De ILT zet zich in voor veilig, eerlijk en duurzaam wegtransport. Ongelukken in het wegtransport kunnen ontstaan door oververmoeidheid en gebrekkige opleiding van chauffeurs, technische gebreken aan voertuigen of overbelading.

Het niet naleven van regels voor arbeids- en rusttijden, belading of cabotage (binnenlands vervoer door een buitenlands bedrijf) leidt tot onveiligheid en tot oneerlijke concurrentieverhoudingen tussen transporteurs. Bovendien kan het niet-naleven van de regels de luchtkwaliteit verminderen en schade veroorzaken aan het wegennet.

Ontwikkelingen

Transportregelgeving wordt veelal op EU-niveau opgesteld en door de rijksoverheid verwerkt in nationale wetgeving. In de nieuwe transportregelgeving (EU Mobility Package) is een evenwicht gecreëerd tussen de arbeids- en sociale omstandigheden van vrachtwagenchauffeurs en de vrijheid van ondernemers om diensten te verlenen. Dit pakket leidt voor chauffeurs onder meer tot nadere regels over hun cabinerust, inroostering en de periodieke terugkeer naar hun woonplaats of bedrijfslocatie.

Voor een veilig wegtransport is goede internationale samenwerking noodzakelijk. Een voorbeeld hiervan is de gefaseerde invoering van de 2e generatie slimme tachografen in het internationaal wegtransport, vanaf 2024. Deze zijn vanaf 21 augustus 2023 al verplicht voor nieuwe voertuigen. Vanaf augustus 2025 moeten ook bestaande voertuigen zwaarder dan 3.500 kilogram hun tachograaf door de nieuwe vervangen hebben.

Een ander voorbeeld is de invoering van het European Register of Roadtransport Undertakings (ERRU), waarin vervoersovertredingen op Europees niveau worden geregistreerd. De ILT gebruikt dat register bij de beoordeling van de betrouwbaarheid van de chauffeur en de onderneming.

Focus van de ILT

De ILT zet in op versterking van het informatiegestuurd en risicogericht toezicht in het wegtransport. Met het digitaal inspecteren en de doorontwikkeling van het bureautoezicht komen overtreders scherper in beeld, wordt de capaciteit efficiënter ingezet en kunnen bedrijfs- en wegininspecties risicogericht worden uitgevoerd.

Hierbij zoekt de ILT de samenwerking met toezichtpartners, zowel nationaal als internationaal – bijvoorbeeld met Euro Controle Route (ECR)/European Grouping of Territorial Cooperation (EGTC). Een van de doelen van deze samenwerking is de Europese regels op gelijke wijze toe te passen en het toezicht te harmoniseren.

Voor de aanpak van zware overtredingen wordt door het Fraude Expertise Knooppunt (FEK) de samenhang tussen toezicht en strafrechtelijke opsporing versterkt.

De komende jaren zet de ILT onder meer in op:

- Het inrichten van digitaal toezicht op de tachograaf
- Tachograafmanipulatie
- Technische eisen aan de vrachtwagen en overbelading
- Eisen aan chauffeurs
- Emissie-eisen

Sinds augustus 2020 is de Verordening electronic Freight Transport Information (eFTI) van kracht. Deze verordening bepaalt dat alle lidstaten van de EU in 2025, naast papieren, ook elektronische gegevens accepteren voor toezicht op goederenstromen waarvoor een wettelijke informatieplicht geldt, met inbegrip van gevaarlijke stoffen en afvalstoffen.

De ILT investeert hiervoor in processen, systemen en opleidingen en bereidt zich nu al voor door digitale vrachtbrieven te accepteren binnen de Benelux.

Ook bereidt de ILT zich voor op de beoogde invoering van de wet Vrachtwagenheffing in 2026. Deze wet regelt een heffing voor het gebruik van Nederlandse wegen door het binnen- en buitenlands vrachtverkeer per gereden kilometer. De beoogde rol van de inspectie bij deze vrachtwagenheffing bestaat uit het houden van toezicht, inclusief wegkantcontroles, en het direct fysiek innen van boetes wanneer deze door de tolbetaler niet zijn voldaan of wanneer de tolbetaler hiertoe niet in staat

is geweest. Daarnaast treft de ILT voorbereidingen voor de mogelijke taakuitbreiding door de wet Tijdelijke Tolheffing in 2025. De ILT krijgt voor deze wet een vergelijkbare rol als bij de vrachtwagenheffing.

5. Uitstoot OAS en F-gassen

Maatschappelijke doelen

Ozonlaagafbrekende stoffen (OAS) en gefluoreerde broeikasgassen (F-gassen) die bijdragen aan de opwarming van de aarde vormen een bedreiging voor mens en milieu. In Europese verordeningen zijn de doelstellingen vastgelegd voor uitfasering en het voorkomen van emissies van deze schadelijke stoffen. Op het gebied van OAS en F-gassen zet de ILT zich hiervoor in. Zij werkt daarvoor samen met diverse partners, zoals de Douane en andere overheden.

Ontwikkelingen

Op het vlak van OAS en F-gassen ziet de ILT de volgende ontwikkelingen:

- Van gefluoreerde broeikasgassen mag in 2030 nog maar 21% op de Europese markt gebracht worden ten opzichte van het niveau van 2015. Voor 2021-2023 is dit aandeel vastgesteld op 45% en voor 2024-2026 op 31%.
- Ieder F-gas heeft een Global Warming Potential (GWP), dat aangeeft hoeveel het gas de aarde extra opwarmt ten opzichte van CO₂. GWP-waarden van bijvoorbeeld 4.000 zijn op dit moment nog gangbaar. De reguliere markt werkt toe naar een gemiddeld GWP van 400 om binnen de hierboven genoemde afnemende quota aan de vraag te kunnen voldoen. Door het verlagen van deze grens neemt het aanbod van legale gassen af, waardoor vraag naar illegale gassen toeneemt. Naar schatting is het marktaandeel van illegale gassen nu ongeveer een derde.
- De ILT verwacht dat natuurlijke koudemiddelen, zoals ammoniak, verder hun intrede doen. Deze dragen niet bij aan opwarming van de aarde.
- In 2022 is een voorstel gedaan om de Europese F-gassenverordening te herzien. Op nationaal niveau is het beleidsvoornemen de wetgeving aan te scherpen. Hierdoor wordt bijvoorbeeld het bezit van een illegaal verkregen koudemiddel ook strafbaar en zijn de regels beter te handhaven.
- De samenwerking tussen de lidstaten wordt versterkt via verschillende platforms binnen de EU. Nederland wil in deze samenwerking actief optreden om de aanpak van de illegale handel succesvoller te maken.

Focus van de ILT

De ILT wil bijdragen aan het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen en de afbraak van de ozonlaag. Daarvoor zet de inspectie in op het terugdringen van de illegale handel in en de uitstoot van deze stoffen.

De ILT werkt daarbij aan een betere informatiepositie, door onder andere internetscraping en door intensieve samenwerking op nationaal en internationaal niveau met de landelijke politie, Douane, Europol en de eigen opsporingsdienst IOD. Ook communiceert de inspectie over behaalde resultaten en kiest zij de juiste ingrepen om gedrag positief te beïnvloeden.

Om emissies terug te dringen richt de ILT zich vooral op intensievere samenwerking met de omgevingsdiensten en op het creëren van meer bewustwording en het besef van eigen verantwoordelijkheid bij bedrijven. Het uitgangspunt in de markt moet zijn: 'lekverliezen zijn niet normaal'.

Specifiek is er aandacht voor oude installaties die nog werken op koudemiddelen met een hoog GWP. Oude installaties blijven vaak te lang in bedrijf omdat het duur is de installatie te vervangen door een milieuvriendelijkere versie. Daardoor blijft de uitstoot hoog. Ook bestaat het risico op aankoop op de illegale markt, doordat zware koudemiddelen niet meer of steeds minder door de legale markt worden geleverd.

Het afnemende aanbod van zware koudemiddelen op de legale markt, maar ook de lagere prijs van koudemiddelen op de illegale markt, zorgt ervoor dat de illegale markt lucratief is en dat voorlopig blijft. Hierdoor worden de uitfaseringsdoelstellingen gesaboteerd. Ook vinden illegale activiteiten plaats die verband houden met de illegale import van gassen, zoals installatie door niet-gecertificeerde bedrijven. Daarom blijft de ILT hier de komende jaren de focus op leggen.

6. Taxi- en busvervoer

Maatschappelijke doelen

De ILT zet zich in voor veilig, duurzaam en betrouwbaar bus- en taxivervoer en voor eerlijke concurrentie tussen ondernemers. Het personenvervoer over de weg moet veilig zijn voor de passagiers, de chauffeurs en de overige weggebruikers. Daarvoor is het belangrijk dat chauffeurs bekwaam, uitgerust en betrouwbaar zijn en de voertuigen in een goede technische staat verkeren.

Daarom houdt de ILT toezicht op de kwalificaties en betrouwbaarheid van de chauffeurs, de naleving van arbeids- en rusttijden en de aanwezigheid van de juiste vergunningen voor het uitvoeren van personenvervoer. Ook controleert de ILT of voertuigen zijn goedgekeurd voor het vervoer van personen.

Binnen de taxibranche is sprake van illegaal taxivervoer. Dit verstoort de taximarkt en tast het vertrouwen in en de zekerheid van het taxivervoer aan. Legale taxiondernemingen lopen hierdoor inkomsten mis. De ILT handhaaft op het illegale taxivervoer, samen met de Nationale Politie en de Koninklijke Marechaussee.

Ontwikkelingen

Met de opkomst en groei van de online taxiplatforms vindt een verschuiving plaats in de taxibranche. De bestelmarkt groeit, ten koste van de opstapmarkt. De bestelmarkt kenmerkt zich door een verregaande digitalisering; het plannen, boeken en betalen van het vervoer verloopt via een app. Dit geldt ook steeds vaker voor het vervoer per bus, trein en tram, en voor de groeiende markt van de deelfiets, -scooter en -auto.

Door combinaties van deze (nieuwe) vormen van personenvervoer wordt het reizen op maat en volgens de wensen van de reiziger steeds beter mogelijk: 'mobility-as-a-service'. Binnen deze nieuwe mobiliteitsconcepten speelt duurzaam vervoer een betekenisvolle rol.

De markt voor personenvervoer per bus en taxi is in de periode 2020-2021 aanzienlijk gekrompen. De moeilijke markt-omstandigheden tijdens de CoVid-pandemie hebben ervoor gezorgd dat een deel van de ondernemers en chauffeurs is gestopt. De verwachting is dat het bus- en taxivervoer de komende jaren weer toeneemt. De vraag is wat dit betekent voor de toekomstige marktomstandigheden.

Van tijd tot tijd komen er nieuwe typen voertuigen op de markt. Hierbij speelt de vraag of deze vallen onder de categorie taxi of bus, aan welke regels de bestuurders van deze voertuigen moeten voldoen en of de ILT toezicht moet houden.

In de taxibranche gaat de verplichting verdwijnen om gebruik te maken van een boordcomputer voor het vastleggen van de ritten en de arbeids- en rusttijden. In de plaats van de boordcomputer komt de Variant boordcomputer. Volgens planning is de Variant vanaf juli 2024 gereed voor gebruik. De overgangperiode loopt tot 2028.

Op dit moment wordt de Wet personenvervoer 2000 geëvalueerd. Dit leidt in 2024 waarschijnlijk tot een aanpassing van de wet. De status van online-platformbedrijven is ook in ontwikkeling. De arbeidsrechtelijke positie van platformbedrijven ten opzichte van de chauffeurs is onderwerp van gerechtelijke procedures die invloed hebben op het functioneren van de markt en het toezicht van de ILT daarop.

Focus van de ILT

De ILT zet in op versterking van het informatiegestuurd en risicogericht toezicht op het taxi- en busvervoer. De digitalisering van het toezicht krijgt vorm door het gebruik van het arbeids- en rusttijdenregister in de taximarkt en met het digitaal uitvoeren van inspecties bij onder meer busondernemingen.

Met de informatie uit onder andere digitale inspecties heeft de ILT het busvervoer beter in beeld en kan zij de capaciteit voor weg- en bedrijfsinspecties gericht inzetten. Daarbij werkt de inspectie samen met toezichtpartners. Voorbeelden zijn de samenwerking met gemeenten, politie en de Koninklijke Marechaussee.

Bij het toezicht op de taximarkt blijft het tegengaan van criminele invloeden een belangrijk thema. Verder investeert de ILT in internationale samenwerking en afstemming. Bijvoorbeeld bij het behalen van de Europese norm voor het aantal chauffeursdagen bij businspecties wegens de rij- en rusttijden.

7. Markttoezicht op producten

Maatschappelijke doelen

Het markttoezicht dat de ILT uitvoert op producten kent meerdere doelen: de veiligheid en gezondheid van mensen, duurzaamheid van de leefomgeving en een gelijk speelveld ('level playing field') voor bedrijven. De basis voor dit toezicht ligt in Europese verordeningen en richtlijnen.

Markttoezicht op producten vraagt om Europese samenwerking. De ILT deelt daarom informatie over inspectieresultaten en interventies via Administrative Cooperation (ADCO)-samenkomsten en de Europese informatie- en communicatiesystemen voor markttoezichthouders, ICSMS en Rapex.

Ontwikkelingen

In 2021 is de nieuwe Verordening Markttoezicht 2019/1020 in werking getreden. Deze verordening regelt de aanwezigheid van een verbindingsbureau per lidstaat. In Nederland valt het verbindingsbureau onder de verantwoordelijkheid van de minister van EZK en is, voor wat betreft de HRM-taken, geplaatst bij de ILT. In 2023 wordt door EZK een evaluatie van het Verbindingsbureau uitgevoerd met het oog op definitieve plaatsing en financiering.

In Nederland zijn 5 markttoezichthouders actief op producttoezicht. Naast de ILT zijn dit de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), de Nederlandse Arbeidsinspectie, de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en de Rijksdienst Digitale Infrastructuur (RDI). Daarnaast heeft de Douane een toezichtstaak bij de buitengrens.

De verwachting is dat de regelgeving over producten op Europees niveau de komende jaren verder intensificeert. Dit komt zowel door een toename van het aantal verordeningen en richtlijnen als door uitbreiding van de reikwijdte van bestaande verordeningen en richtlijnen.

De Verordening 2019/1020 introduceert bovendien een nieuwe marktpartij: de fulfilmentdienstverlener. Deze maakt het mogelijk dat consumenten via Nederlandstalige webshops producten van buiten de EU kopen die rechtstreeks via post- en pakketbedrijven aan hen worden geleverd.

Bij het ontbreken van een Europese fabrikant of importeur kan de fulfilmentdienstverlener aangesproken worden op het voldoen aan de wettelijke verplichtingen die op de producten van toepassing zijn.

Focus van de ILT

De ILT controleert of individuele producten voldoen aan de wettelijke eisen en voert daarnaast systeemtoezicht uit. Bij systeemtoezicht wordt beoordeeld of de handelswijze van de marktdeelnemer er voldoende voor zorgt dat de in de handel gebrachte producten voldoen aan de eisen.

Een belangrijk kenmerk van productwetgeving is dat de controle op de naleving van de eisen in eerste instantie bij private partijen ligt. Voor sommige eisen mag de fabrikant zelf zijn product beoordelen, voor andere is een toetsing en certificaat nodig van een aangewezen private instantie. Recent is gebleken dat deze publiek-private stelsels een aantal tekortkomingen kennen. Zo is soms sprake van dubbele rollen en is de informatie-uitwisseling niet altijd even goed geregeld (zie: [Tussenrapportage Meer inzicht in en toezicht op certificering](#)).

De ILT werkt de komende jaren aan het verleggen van de focus van toezicht op individuele producten naar stelseltoezicht. Dat betekent dat het functioneren van de markt en het stelsel van private en publieke partijen meer aandacht krijgt. Dit vraagt om intensievere Europese samenwerking en informatie-uitwisseling, maar ook om Europees georganiseerde opleidingen, personeelsuitwisselingen, kennisondersteuning en gezamenlijke inspectieplannen en testfaciliteiten. Deze worden de komende jaren ontwikkeld.

Toezicht op producten blijft echter nodig vanwege verificatie en is vaak verplicht vanuit de verordeningen.

Het scala aan producten waar de ILT op toeziet is enorm. Bij het kiezen van onderwerpen of producten voor toezicht legt zij de focus op producten die een directe relatie hebben met urgente thema's of programma's, bijvoorbeeld de producteisen van batterijen in het licht van de energietransitie.

8. Emissies

Maatschappelijke doelen

De ILT houdt toezicht op geluidsemissies en emissies (uitstoot) van schadelijke stoffen. Het toezicht op de emissies van diverse transportmiddelen is primair gericht op duurzaamheid. Het gaat om het voorkomen van milieuschade door de uitstoot van schadelijke stoffen te verminderen, in het bijzonder van zwaveldioxyden (SO₂), stikstofoxiden (NO_x), broeikasgassen (zoals CO₂) en fijnstof.

In het verlengde hiervan gaat het om het voorkomen van gezondheidsschade bij mensen door de uitstoot van schadelijke stoffen. Het verlagen van de blootstelling aan geluid gaat om het voorkomen of beperken - van geluidhinder en het bevorderen van een gezonde leefomgeving.

Ontwikkelingen

Bij emissies van schadelijke stoffen richt de ILT zich momenteel vooral op de zwavelgehalten van brandstoffen, zowel voor zeescheepvaart, binnenvaart (inclusief pleziervaartuigen), als voor mobiele machines en wegvervoer.

Voor de zeevaart geldt dat de wet- en regelgeving over het zwavelgehalte van brandstoffen goed wordt nageleefd. Dit komt mede door het toezicht hierop. Hierdoor verschuift de aandacht naar andere schadelijke stoffen, in het bijzonder stikstof, CO₂ en fijnstof. Voor zeeschepen gelden sinds 2021 strengere internationale eisen voor stikstofuitstoot.

In Nederland moeten ook brandstoffen voor voertuigen, mobiele machines, binnenvaart en pleziervaart voldoen aan milieutechnische normen. Het illegaal mengen van brandstoffen levert bedrijven financieel voordeel op en veroorzaakt milieuschade. Hetzelfde geldt voor het gebruiken van brandstoffen voor andere toepassingen dan waarvoor deze zijn geproduceerd.

De binnenvaart lijkt minder aandacht te hebben voor schadelijke (zwavel)emissies dan de zeevaart. Een aanzienlijk deel van de schepen haalt de zwavelnorm niet.

Een ander risico is het gebruik of bijmengen van biobrandstoffen in onder andere de binnenvaart. Ook ontstaan mogelijk nieuwe risico's bij het gebruik van nieuwe brandstoffen.

Voor het verminderen van de CO₂-uitstoot door de luchtvaart zet Nederland in op de volgende terreinen: technologie, luchtverkeersmanagement, op marktwerking gebaseerde systemen en alternatieve brandstoffen. In de toekomst wordt er ook een nationaal CO₂-plafond voor luchtvaart toegepast als instrument om de CO₂-uitstoot terug te dringen.

Een andere ontwikkeling is het terugdringen van de export van zeer vervuilende brandstoffen vanuit Nederland naar Afrika. In die brandstoffen zitten zeer hoge concentraties zwavel, benzeen en mangaan. Deze concentraties zijn binnen Europa niet toegestaan, maar wel in de landen waar deze brandstoffen naartoe gaan. Deze hoge concentraties in benzine en diesel leiden tot veel hogere emissies van fijnstof, zwaveloxyden (SO_x), benzeen en vluchtige organische stoffen (VOS) dan in Europa is toegestaan. Daarnaast leiden deze brandstoffen tot schade aan roetfilters en katalysatoren. Dit geeft nog eens een extra uitstoot van luchtverontreinigende stoffen. Om deze onwenselijke situatie tegen te gaan, heeft de ILT een beleidsregel opgesteld die deze export moet tegengaan. Vanaf april 2023 gelden er strengere regels voor de export van benzine en diesel naar Afrika. De handhaving ligt als eerste bij de ILT, op grond van het zorgplichtartikel 9.2.1.2 Wet milieubeheer (Wm).

Geluid en trillingen

Bij luchtvaart, rail- en wegvoer is ook sprake van andere emissies dan schadelijke stoffen. Het gaat dan in het bijzonder om de blootstelling aan geluid en trillingen. Ook geluid en trillingen kunnen leiden tot overlast.

De ILT houdt toezicht op de naleving van geluidsnormen rond Amsterdam Airport Schiphol, de grote regionale luchthavens en rond rijks- en hoofdspoorwegen. Ook houdt zij toezicht op de maximaal toegestane uitstoot door het luchtverkeer van en naar Schiphol. Een ontwikkeling rond Schiphol is het krimpbesluit uit 2022. Het kabinet wil het anticiperend handhaven beëindigen en het aantal vliegtuigbewegingen terugbrengen naar 440.000 per jaar. Ook wordt er gewerkt aan een nieuw geluidsstelsel. Voor de luchthavens Rotterdam The Hague Airport, Maastricht Aachen Airport en Groningen Airport Eelde worden de komende jaren activiteiten ondernomen op het gebied van hun milieuvergunning. De verouderde omzettingsregelingen worden voor eind 2024 omgezet naar Luchthavenbesluiten.

De Omgevingswet bevat onder andere regels voor het bereiken en/of in stand houden van de gewenste geluidkwaliteit. Zo wordt een plafond voor geluidproductie vastgesteld voor een rijksweg of hoofdspoorweg. Bij de aanleg of wijziging van wegen of spoorwegen zijn ook trillingen van belang.

Focus van de ILT

De ILT blijft, volgens de verplichtingen, inzetten op het controleren van het zwavelgehalte in brandstoffen. Dat doet zij met technieken die hun waarde hebben bewezen, zoals remote sensing, snuffelpalen en monsternames.

Voor de binnenvaart en het gebruik van mobiele machines geldt dat gerichte aandacht voor het zwavelgehalte nodig is. De komende jaren is meer onderzoek nodig om daarnaast de risico's van andere emissies, zoals stikstof, CO₂ en fijnstof, beter in beeld te krijgen. Daar zet de ILT zich voor in. Hiervoor werkt de inspectie ook samen met de Douane, de Nederlandse Emissieautoriteit en beleidsdepartementen.

Verdere internationale samenwerking is nodig om de effectiviteit te verbeteren van het toezicht op de, sinds 2021 geldende, strengere emissienormen (Tier III). De ILT werkt samen met andere landen en toezichthouders om de juiste instrumenten voor dit toezicht te ontwikkelen. Een ander aandachtspunt is de certificering van onder andere scheepsmotoren door Klassenbureaus.

De ILT heeft de rol om toezicht en handhaving uit te voeren. Verder draagt zij bij aan het voorkomen of beperken van geluidhinder en het bevorderen van een gezonde leefomgeving. De ILT houdt rekening met de beleving van de burger bij het verlagen van de blootstelling aan geluid en voert de nieuwe taken uit die opgenomen zijn in de Omgevingswet.

9. Zeevaart en binnenvaart

Maatschappelijke doelen

De ILT werkt aan veilige en duurzame scheepvaart, zowel over zee als op de binnenwateren, inclusief Waddenzee en Westerschelde. Het passagiers- en goederenvervoer via het water is omvangrijk. Maatschappelijke schade door scheepvaart betreft vooral fysieke schade aan gezondheid en infrastructuur, zoals schade aan schip, bemanning of kades. Dat staat los van milieu- en gezondheidsschade (zie onderdeel 'emissies').

Economische schade kan ontstaan door de kosten voor het bergen van een schip na een ongeval. De kosten daarvan komen vaak voor rekening van de overheid. Ook scheepsafval en ladingsresten kunnen schade toebrengen aan de leefomgeving.

Ontwikkelingen

Op het terrein van scheepvaart ziet de ILT de volgende ontwikkelingen:

- Door Europese richtlijnen herziet de ILT de havencontroles van buitenlandse schepen in Nederlandse havens. Ook herziet de ILT het 'vlaggenstaattoezicht', het toezicht op Nederlandse schepen.
- De energietransitie leidt tot veiligheidsvragen rond windmolenparken op zee; ze vormen obstakels voor het scheepvaartverkeer. Dit kan leiden tot aanvullende vragen over de technische staat, kwalificaties van bemanningsleden en de te volgen procedures. Daarnaast verkent de inspectie nieuwe risico's bij gebruik van alternatieve brandstoffen op schepen, zoals waterstof.
- Moderne piraterij is een probleem voor de zeescheepvaart in specifieke regio's. De ILT heeft verantwoordelijkheden op basis van de Wet ter bescherming van de Koopvaardij. Het gaat daarbij om vergunningverlening aan en toezicht op organisaties die koopvaardij schepen beschermen. Het verantwoordelijk beleidsdepartement (JenV) heeft aangegeven de Wet niet later dan in 2025 te zullen evalueren, en daarbij de verschillende departementen en instanties te zullen betrekken.
- De gevolgen van klimaatverandering, zoals extreem weer, zijn merkbaar voor de binnenvaart en relevant voor zowel hoog- als laagwaterstanden.
- Zonder bemanning varen brengt diverse vraagstukken en gevolgen met zich mee.

Focus van de ILT

Bij scheepvaart is sprake van veel specifieke middelvoorschriften en inspecties op individuele objecten. Om efficiënt de risico's op ongewenste gebeurtenissen te verkleinen, gebruikt de inspectie innovatieve alternatieve methoden. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het toezicht op varende ontgassen.

Remote sensing is zo'n methode. Met drones of met sensoren aan de wal meet de ILT of een varende schip ontgast of vervuilde brandstof gebruikt. Aanpassing van de voorschriften vraagt specialistische kennis, overzicht op stelselniveau en veel internationale afstemming. De ILT zet hier de komende jaren verder op in.

Het toezicht op schepen onder Nederlandse vlag verschuift van alleen objecttoezicht naar meer systeemtoezicht, waaronder op bestuursniveau. Dit vraagt om nieuwe competenties.

Digitalisering maakt inspecties op afstand mogelijk door digitale bedrijfscontroles en administratief toezicht. Dit biedt een kans voor andere manieren van inspecteren, zoals bij controle op de tachograaf en de bemanning aan boord.

Objecttoezicht op de binnenvaart richt zich op alle vaartuigen die bedrijfsmatig gebruikmaken van de Nederlandse binnenwateren. Het toezicht richt zich op techniek, arbeidsomstandigheden, vaar- en rusttijden en op de veiligheid van bemanning en passagiers. Hierbij kijkt de ILT met de Arbeidsinspectie ook naar uitbuiting van personeel.

Omgaan met hoogwaardige apparatuur stelt hoge eisen aan de competenties van bemanning, maar ook aan handhavers en onderzoekers.

10. Railvervoer

Maatschappelijke doelen

De ILT zet zich in voor een veilig transport van personen en goederen over het spoor. Belangrijk voor de veiligheid zijn de bekwaamheid van personeel, de juiste werking van veiligheidsbeheerssystemen en -procedures, de kwaliteit van het rijdend materieel én de spoorinfrastructuur. Ook is van belang dat het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor veilig verloopt (zie ook het werkveld 'vervoer gevaarlijke stoffen').

De ILT is toezichthouder op het hoofdspoor, het lokaal spoor en het bijzonder spoor. Voor het lokaal openbaar spoor, zoals tram en lightrail, zijn de decentrale overheden verantwoordelijk voor de handhaving, op basis van toezichtsignalen van de ILT. Zij huren de ILT in om deze taak uit te voeren.

Met het spoortoezicht levert de ILT een bijdrage aan een betrouwbaar en veilig spoornetwerk en aan het beperken van letselschade, fysieke schade of economische schade als gevolg van ongelukken en incidenten.

Ontwikkelingen

Het Nederlandse spoornetwerk wordt zeer intensief gebruikt. Door de verduurzaming van het personen- en goederenvervoer en door het ontmoedigen van korte vluchten, neemt het spoorgebruik naar verwachting de komende jaren verder toe. Daarnaast bestaan er plannen om het lokaal spoor de komende jaren uit te breiden met een aantal nieuwe lijnen. Besluitvorming hierover moet nog plaatsvinden.

Internationale samenwerking is essentieel voor het realiseren van goede internationale verbindingen en bij grensovergangen. De European Rail Agency (ERA) krijgt een steeds grotere rol bij de uitrol van het treinbeveiligingssysteem European Rail Traffic Management System (ERTMS) en bij de vergunningverlening van spoorvoertuigen en de certificering van spoorweg-ondernemingen. De verbinding tussen de vergunningverlening door de ERA en het toezicht daarop door de National Safety Authorities (NSA's) in de lidstaten – in Nederland is dit de ILT - zal aandacht nodig hebben. In 2023 wordt een nieuwe, rechtstreeks werkende set regelgeving vastgesteld die de mogelijkheid om treinen over de spoorwegnetten van meerdere landen te laten rijden (interoperabiliteit) binnen Europa moet vergroten.

Daarnaast spelen er een aantal technologische ontwikkelingen. De uitrol van het treinbeveiligingssysteem ERTMS gaat door en zal leiden tot een toename van het aantal aangevraagde vergunningen. Digitalisering zoals ERTMS creëert mogelijkheden voor Automatic Train Operation (ATO, rijden zonder machinist). Voor het goederentransport is Digital Automatic Coupling (DAC) voor het automatisch aan- en ontkoppelen van rollend materieel van goederentreinen een innovatie die een 'shift to rail' moet faciliteren. Deze concepten maken verdere automatisering en digitalisering mogelijk, maar vragen ook aandacht voor de cybersecurity.

Focus van de ILT

De ILT voert het railtoezicht informatie- en risicogericht uit. Daarbij maakt de ILT gebruik van nieuwe toezichttechnieken, zoals de inzet van drones en satellieten, en streeft zij naar online inzage in systemen van infra-beheerders, railondernemingen en -voertuigen.

De ILT geeft daarbij prioriteit aan het bevorderen van het veiligheidsbeheer en de veiligheidscultuur bij spoorweg-ondernemingen. Dit doet zij onder meer door het steeds vaker toepassen van besturingstoezicht, naast product- en systeemtoezicht. De ILT gaat hierover in overleg met de spoorbestuurders.

Vervolgens is er aandacht voor specifieke veiligheidsrisico's zoals het transport van gevaarlijke stoffen, de risico's bij concessiewisselingen, ongeoorloofde passage van een rood sein en de veiligheid bij overwegen.

Verder levert de ILT een bijdrage aan de implementatie van het beveiligingssysteem ERTMS binnen het huidige vervoerssysteem, onder andere via vergunningverlening. Vanwege internationale wetgeving geeft de inspectie ook extra aandacht aan het toezicht op de onderhoudsbedrijven, de zogenoemde Entities in Charge of Maintenance (ECM).

Periodiek controleert de ILT extra op de fysieke kwaliteit van de boven- en onderbouw van het spoor. In 2023 staan hiervoor inspecties gepland. Hierbij gebruikt de ILT drones, wat de veiligheid ten goede komt en het dagelijkse spoorgebruik minder beperkt.

11. Luchtvaart

Maatschappelijke doelen

De ILT werkt op diverse manieren aan een veilige luchtvaart op het terrein van de commerciële, de kleine en de onbemande luchtvaart. Daarbij heeft zij ook steeds meer oog voor duurzaamheid en leefbaarheid.

De luchtvaartsector is een van de meest veilige transportsectoren ter wereld. Ongevallen in de commerciële luchtvaart vinden zelden plaats, maar kunnen grote schade toebrengen aan gezondheid (verlies van levens) en infrastructuur en daarmee ook aan het vertrouwen van de burger in de sector (economische schade), of in de overheid in het geval van onvoldoende handhaving.

Luchthavens hebben een belangrijke economische en maatschappelijke positie in Nederland. Tegelijkertijd brengt vliegen overlast met zich mee. Daarom zet de ILT zich in voor het beperken van geluidsoverlast, het verminderen van uitstoot van schadelijke stoffen en het beperken van klimaatschade.

Ontwikkelingen

De ILT ziet de volgende ontwikkelingen:

- Er is een groeiende spanning zichtbaar tussen ambities op het terrein van de benodigde energietransitie, zoals plaatsing van zonnepanelen en windmolenparken en het obstakelbeleid luchthavens. Het ontbreken van vliegveiligheidsvlakken in (sommige) gemeentelijke bestemmingsplannen is daarbij problematisch.
- Er is sprake van een reeks technologische innovaties in de luchtvaart. Naast de groei van de onbemande luchtvaart gaat het onder meer om elektrisch vliegen (kleine luchtvaart) en de inzet van alternatieve brandstoffen als biokerosine.
- Experimenten met elektrisch vliegen in de passagiersluchtvaart, bijvoorbeeld in de Caraïben, leiden mogelijk tot veranderingen van de eisen aan infrastructuur (denk bijvoorbeeld aan brandveiligheid.)
- Het belang van de onbemande luchtvaart (drones) neemt toe, zowel in volume als in bijdrage aan de maatschappelijke ontwikkelingen. Om deze ontwikkeling in goede banen te leiden, zijn afspraken van belang met de sector en met samenwerkingspartners van de ILT, ook in Europees verband.
- De Europese en de Caraïbische delen van het Nederlandse koninkrijk gebruiken verschillende toetsingskaders voor de luchtvaart. In de periode van dit meerjarenplan vindt een herindeling plaats van het Nederlandse luchtruim. Betrokken partijen moeten zich in deze periode gaan aanpassen aan de gewijzigde omstandigheden.
- Reizigers willen vliegen, mensen in de omgeving van luchthavens willen gezond, veilig en rustig leven en wonen en medewerkers op de platforms moeten veilig en gezond kunnen werken. Deze behoeften komen niet overeen en belangen schuren steeds meer. Dat vraagt om stevig toezicht en een stevig instrumentarium voor de toezichthouder.

Focus van de ILT

De ILT heeft een brede reeks van verantwoordelijkheden op het terrein van luchtvaart, op zowel het gebied van vergunningverlening als van toezicht. De aandacht gaat in ieder geval uit naar een verdergaande systeembenadering van luchtvaartveiligheid en drones. Voor diverse technologische innovaties geldt dat het inrichten van de benodigde test- en experimenteerruimte om betrokkenheid van de ILT vraagt, omdat de wettelijke kaders soms nog onvoldoende ontwikkeld zijn. Hierover maakt de inspectie afspraken met de beleidsmakers.

Daarnaast zet de ILT de verdere ontwikkeling van het toezicht op Schiphol voort, waaronder de inzet van besturingstoezicht en aandacht voor veiligheidsmanagementsystemen met aandacht voor veiligheid, duurzaamheid en de gevolgen voor de leefomgeving.

De ILT ontwikkelt haar jaarlijkse rapport de Staat van Schiphol door tot de Staat van de Luchtvaart.

De ILT blijft investeren in andere vormen van toezicht om zo efficiënt mogelijk te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichtingen en maatschappelijke schade te voorkomen. De ILT levert jaarlijks een bijdrage aan de Luchtvaartmonitor.

Naar aanleiding van de kabinetsreactie van 26 november 2021 op het OVV-rapport 'Veilige vliegroutes' breidt de ILT haar toezicht uit en beoordeelt achteraf de beslissingen van luchtvaartmaatschappijen over de vliegroutes die zij kiezen.

Ten slotte gaat de ILT met andere partijen, zoals de Europese toezichthouder EASA en Nederlandse partijen, in gesprek over een efficiëntere, risicogestuurde inrichting van het toezicht.

NLVP

In 2020 is het nieuwe Nederlandse luchtvaartveiligheidsprogramma (NLVP) opgesteld. Het NLVP beschrijft hoe de veiligheid is geborgd in de samenhang tussen beleid, toezicht en de luchtvaartorganisaties. Het nationale veiligheidsdoel is het continu verbeteren van de luchtvaartveiligheid door het (onder)kennen van de grootste nationale risico's en deze te beheersen tot een acceptabel niveau. Het Nederlands Actieplan Luchtvaartveiligheid 2023-2026 werkt dit programma uit in 110 veiligheidsinitiatieven, waaronder het versterken van de kwaliteit van het toezicht. Dit heeft prioriteit in 2023-2024.

De ILT houdt toezicht op een groeiende groep ondertoezichtstaanden die daaraan mee moet werken. Ter verbetering van de vliegveiligheid werkt de ILT in deze periode aan veiligheidspromotie in de kleine luchtvaart.

Tot slot investeert de inspectie verder in de risicogerichte aanpak door onderliggende oorzaken van incidenten te onderkennen en deze aan te pakken. Dit doet zij op basis van de informatie van het Analysebureau luchtvaartvoorvallen.

Nederlandse Luchtvaartautoriteit

De ILT werkt de komende periode aan de verdere inrichting en versterking van de Nederlandse luchtvaartautoriteit. Zij werkt daarin samen met de Directie Luchtvaart van het Directoraat-Generaal Luchtvaart en Maritieme Zaken (DGLM) van het ministerie van IenW. De ILT en de DGLM hebben elk hun eigen verantwoordelijkheden in de luchtvaartketen.

Het doel is een sterkere rol te vervullen in de luchtvaart, waar vergunningverlening, toezicht en handhaving een belangrijke rol bij spelen. De focus ligt op het voldoen aan internationale eisen, het intensiveren van het risicogestuurde toezicht, het inrichten van een gezamenlijk kenniscentrum en het kunnen inspelen op innovaties in de markt.

De ontwikkelingen in de luchtvaart gaan snel. De huidige maatschappelijke opgaven op het gebied van veiligheid, kwaliteit van de leefomgeving en duurzaamheid waar de luchtvaartautoriteit voor gesteld staat, zijn groot. Dit vraagt om proactief optreden en een toezichthouder die klaar is voor de toekomst.

12. Hoogwaterveiligheid

Maatschappelijke doelen

In het waterbeheer zijn de belangrijkste maatschappelijke risico's overstromingen vanuit zee en de grote rivieren door het falen van een primaire waterkering. De veiligheidseisen die gesteld worden aan deze waterkeringen moeten de kans op falen klein houden, want het effect dat een dergelijke overstroming heeft op burgers, natuur en economie is zeer groot.

Daarnaast kent Nederland overstromingsrisico's als gevolg van het falen van regionale waterkeringen. De gevolgen daarvan zijn ook aanzienlijk, maar minder ontwrichtend. Vanwege de aanzienlijke potentiële impact is het veiligheidsrisico van hoogwater groter dan de som van alle overige externe risico's in Nederland.

Ontwikkelingen

Nederland staat voor de opgave haar inwoners en economische activiteiten voor de nabije toekomst goed te beschermen tegen de stijgende zeespiegel en grotere waterafvoeren via de rivieren.

In 2050 moeten daarom alle primaire waterkeringen die Rijkswaterstaat en de waterschappen beheren, voldoen aan nieuwe veiligheidsnormen.

Het toezicht op de primaire waterkeringen is sinds 1 januari 2017 een wettelijke taak van de ILT. De ILT controleert of de beheerders van de waterkeringen de beoordeling van de primaire waterkeringen goed uitvoeren. De ILT herhaalt deze controle iedere 12 jaar. Waterkeringen die niet voldoen aan de veiligheidsnormen moeten worden aangepakt.

Het ministerie van IenW, de waterkering-beheerders, kennisinstituten en de ILT delen hun kennis en ervaringen en gaan na 2023 verder met het ontwikkelen van regelingen en instrumenten. Als toezichthouder heeft de ILT een belangrijke rol als het gaat om uitvoerbaarheid en betrouwbaarheid.

De evaluatie van de Waterwet wordt in 2024 afgerond, onder verantwoordelijkheid van het ministerie van IenW. Op hoogwaterveiligheid levert de ILT inzet en informatie om de doelmatigheid en doeltreffendheid van het waterbeleid vast te stellen.

Focus van de ILT

Vanaf 2023 geeft de ILT prioriteit aan het vormgeven en organiseren van de controles bij de waterkeringbeheerders in de 2e beoordelingsronde (LBO2). Daarbij neemt de inspectie de bevindingen uit de 1e ronde mee. Het streven is in de planperiode ongeveer 50 tot 70 trajecten uit te voeren. Ook ligt de focus in deze periode op zorgplichttoezicht.

Parallel hieraan werkt de ILT aan een toezichtstrategie hoogwaterveiligheid voor de periode na 2023. Hierin wil zij veel meer de focus leggen op het functioneren van besturing, organisatie, beheer en uitvoering, die er gezamenlijk voor moeten zorgen dat de hoogwaterveiligheid op orde is. De 'keten' als geheel is namelijk bepalend voor de belangrijkste risico's en het niveau van veiligheid. Dit betekent dat de ILT ook aanvullende of andere toezichtmethoden verkent, zoals besturingstoezicht.

13. Cybersecurity en fysieke veiligheid

Maatschappelijke doelen

De ILT zet zich in voor het voorkomen en beperken van maatschappelijke schade die ontstaat door cyberincidenten. Hiervoor houdt de ILT toezicht op de sectoren drinkwater, luchtvervoer, spoorvervoer, wegvervoer en vervoer over water (inclusief havens). In de Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Wbni) is vastgelegd dat aanbieders van essentiële diensten (AED's) passende en evenredige maatregelen moeten nemen om hun netwerk- en informatiesystemen te beveiligen (zorgplicht). En dat zij incidenten met (mogelijk) ernstige gevolgen moeten melden (meldplicht). De ILT houdt toezicht op de 34 organisaties die op dit moment zijn aangemerkt als AED's.

Namens de minister van IenW ziet de ILT erop toe dat de AED's, zoals drinkwaterbedrijven, hun digitale weerbaarheid op een voldoende niveau brengen en houden. Op deze manier draagt de ILT bij aan de (digitale) veiligheid van de vitale infrastructuur.

Tegelijkertijd moet de ILT zorgen voor de cyberveiligheid van de eigen organisatie. Hiervoor werkt de ILT aan een goede beveiliging van informatie over toezicht, zodat deze niet in verkeerde handen kan komen en er maatschappelijke schade kan ontstaan.

Ontwikkelingen

De ILT houdt rekening met een mogelijk flinke toename van het aantal AED's binnen het IenW-domein door de Europese Richtlijn kritieke entiteiten (CER) en de Richtlijn Netwerk en Informatiebeveiliging (NIB 2). Deze gevolgen worden in kaart gebracht in de zogeheten 'transpositiefase' in 2023 en 2024. De Wbni, het Besluit beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Bbni) en de Ministeriële regeling bestaan deels uit open normen. Om effectief en uniform toezicht uit te kunnen voeren, heeft de ILT een aanvullend normen- en toetsingskader opgesteld.

De digitalisering van het toezichtdomein, en de ontwikkelingen in de wetgeving en technologie bieden de ILT mogelijkheden om het toezicht verder te ontwikkelen. De ILT zal daarbij ook de specifieke kennis van de organisatie van netwerk- en informatiebeveiliging van kritieke entiteiten en sectoren moeten versterken.

De ILT zoekt actief de samenwerking met andere toezichthouders, bijvoorbeeld door het uitbrengen van een gezamenlijk Inspectiebeeld en het uitwisselen van kennis en expertise. Regelmatig vindt overleg plaats met het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC), om zowel dreigingsbeelden te delen als actuele dreigingen via het Computer Emergency Response Team (CERT) van het NCSC te bespreken.

Focus van de ILT

De ILT verbetert de informatiepositie rondom de AED's. Gestart wordt met een self-assessment dat risicogericht wordt opgevolgd met onder andere verdiepende en thematische inspecties, of bijvoorbeeld besturingstoezicht, door cybersecurity-inspecteurs in samenwerking met inspecteurs uit de betreffende sector.

Ook richt de ILT zich op de opbouw en uitwisseling van kennis, het ontwikkelen van toezichtmethodieken en het coördineren en verder uitbreiden van nationale en internationale samenwerking.

14. Vervoer gevaarlijke stoffen

Maatschappelijke doelen

De ILT houdt toezicht op veilig transport van gevaarlijke stoffen in alle transportmodaliteiten: spoor, binnenvaart, zeevaart, wegverkeer, luchtvaart en buisleidingen. Het toezicht richt zich op de hele keten, van productie tot (afval)verwerking.

Het maatschappelijke doel is het voorkomen van schade aan mens, dier en milieu door het vrijkomen van gevaarlijke stoffen tijdens het transport of de overslag.

Het onderwerp gevaarlijke stoffen slaat een brug tussen het toezicht van de ILT op transport en het toezicht op de leefomgeving. Aantasting van de leefomgeving ontstaat vaak door het ongewenst vrijkomen van gevaarlijke stoffen.

Een voorbeeld daarvan is het project Varend Ontgassen. De transportwet- en regelgeving richt zich hierbij primair op de veiligheid van het transport. Uitstoot van gassen tijdens het proces van varend ontgassen tast echter ook de leefomgeving aan. Daarom is de aanpak op beide terreinen gericht. Een ander voorbeeld is de aanpak van het ongewenst vrijkomen van gevaarlijke stoffen uit ketelwagens op rangeerterreinen ('druppellekkages'). Deze stoffen verontreinigen de bodem én zijn onwenselijk vanuit veiligheidsoogpunt. Daarom is de aanpak op beide terreinen gericht.

Ontwikkelingen

Er speelt een aantal ontwikkelingen in het vervoer van gevaarlijke stoffen:

- Het vervoer van gevaarlijke stoffen wordt steeds internationaler. Dit zorgt voor een grote diversiteit aan marktpartijen en voor een verdere internationalisering van de wet- en regelgeving.
- De goederenstroom neemt toe, zowel door vraag vanuit de markt als door bestellingen via internet en het transport daarvan.
- Een andere belangrijke aanjager van de omvang van het vervoer van gevaarlijke stoffen is de energietransitie. De veel grotere aanvoer van Liquid Natural Gas (LNG), de winning en het transport van brandstoffen uit plastics, het toenemend gebruik en vervoer van waterstof- en biogassen: allemaal zorgen zij voor een toenemende transportstroom, maar ook voor een 'modal shift' (een verandering van manier van transport). Daarbij krijgen vervoer over het water en vervoer door buisleidingen geleidelijk een steeds grotere rol. Dit staat nog los van de gevolgen die kunnen voortkomen uit het anders omgaan met kernenergie.
- De ILT werkt samen met de Douane voor het bepalen van risicoprofielen via het PRISMA-programma. Daarmee kan de ILT voor het transport over zee en door de lucht informatiegestuurd naar bepaalde stoffen of stoffen uit risicogebieden kijken. Bijvoorbeeld ter vermindering van broeikasgassen en andere risicostoffen, ongedeclareerde chemische stoffen vanwege REACH-regelgeving of uit risicogebieden zoals China;
- Er is een groeiend maatschappelijk bewustzijn van het vervoer van gevaarlijke stoffen en perceptie van de risico's daarvan. Zie hiervoor onder meer de gevoelens van onveiligheid in de maatschappij over 'giftreinen', de commotie over het verlies van containers met mogelijke gevaarlijke stoffen door zeeschepen en ontgassing van tankers naar de atmosfeer. Tegelijkertijd is er veel aandacht voor de energietransitie, waarbij het transport van gevaarlijke stoffen zal toenemen.
- Overgang van focus van transport- naar milieuwetgeving. Zo biedt milieuwetgeving als het Verdrag inzake de Verzameling, Afgifte en Inname van Afval in de Rijn- en Binnenvaart (CDNI) mogelijkheden om op te treden tegen varend ontgassen.
- In de transitie naar een circulaire economie is het de bedoeling dat stoffen steeds minder als afval en steeds meer als herbruikbare grondstof worden gezien. Circulaire initiatieven leiden tot nieuwe vervoersstromen. In deze stromen kunnen gevaarlijke stoffen voorkomen. De ILT heeft nadrukkelijk aandacht voor (risico's door) gevaarlijke stoffen in de afval- en productketens.
- Tegelijk zorgt de toename van het gebruik van apparaten waarin lithiumbatterijen zijn verwerkt tot groei van (her)gebruik en vervoer van lithium.

- Het transporteren van infectueus materiaal (zoals ziekenhuisafval) valt ook onder het vervoer van gevaarlijke stoffen. Door epidemieën (corona, vogelgriep) stijgt ook hier de omvang van het transport vanaf bijvoorbeeld ziekenhuizen, testcentra en ruimingen.
- Samenwerking is van groot belang bij het toezicht op het transport en op de overslag van gevaarlijke stoffen. De ILT werkt samen met omgevingsdiensten, politie en Douane, maar ook met internationale partners in EASA-, ICAO- en IMO-verband en met andere internationale autoriteiten.
- Het stelsel van erkenningen en vergunningen (BES) zal in de komende tijd de nodige aandacht vragen.

Focus van de ILT

In het toezicht op het vervoer van gevaarlijke stoffen maakt de ILT gebruik van technologische ontwikkelingen, zoals de inzet van drones, cameraopstellingen en internetscraping (het 'ophalen' van informatie op het internet), om meer kennis te verkrijgen over de lading en de locatie en beweging daarvan. Daarbij richt het toezicht zich op de aanpak van risico's in de transportketen (integraal toezicht).

Daarnaast helpen innovatieve technieken het toezicht te verbeteren en de efficiëntie ervan te verhogen. Zo inspecteert de ILT met drones de bovenzijde van ketelwagens op het spoor om te controleren of de afsluitingen goed zijn aangebracht en er geen lekkages ontstaan. Tijdens zo'n inspectie kunnen tientallen wagens in korte tijd worden gecontroleerd, waar dit vroeger handmatig onmogelijk was door de hoogspanningsdraden boven het spoor.

Het is van belang dat de ILT inzicht heeft in de gevaren en stromen van gevaarlijke stoffen en de nieuwe technologieën rond energietransitie en duurzaamheid. Bij de aanpak van het toezicht communiceert de ILT doelgericht over de risico's van het vervoer van gevaarlijke stoffen en de impact daarvan op de omgeving en stuurt zij met een breed pakket aan interventies aan op gedragsverandering.

Focus zal ook liggen op het toezicht op de erkende bedrijven in de luchtvaart, de erkende instellingen (keuringsinstanties), de door de minister erkende 'opleidingsinstellingen luchtvaart gevaarlijke stoffen' en de vergunningen in Caraïbisch Nederland (BES-eilanden) voor alle ondertoezichtstaanden in de keten van het transport.

15. Toezicht op publieke instellingen

Toezicht op instanties binnen de Rijksoverheid

Rijkswaterstaat

De ILT houdt toezicht op de wijze waarop Rijkswaterstaat haar eigen waterbouwwerken uitvoert. Het toezicht richt zich op de naleving van de Waterwet, de Ontgrondingenwet, het Besluit lozen buiten inrichtingen (Blbi), het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) en het Activiteitenbesluit (Ab).

De ILT verstrekt de vergunningen hiervoor. Bij elke inspectie controleert de ILT of is voldaan aan de voorschriften uit de Watervergunning en de Ontgrondingenvergunning. Ook kijkt de ILT naar de meldingen Blbi, Bbk en Ab en de algemene regels voor het gebruik van het waterstaatswerk. Verder voert de ILT een handhavingstoets uit op de projectplannen die Rijkswaterstaat opstelt voor de wijziging of aanleg van een waterstaatswerk.

Focus van de ILT

De ILT zet in op de naleving van regelgeving door de opdrachtnemers van Rijkswaterstaat. Dit betreft dan vooral het grondverzet, de toepassing van grond en baggerspecie en de lozingen op rijksoppervlaktewater. De lozingen op oppervlaktewater vanuit verkeerstunnels en rijksdepots krijgen specifieke aandacht om na te gaan of er voldoende maatregelen zijn genomen tegen ongewenste lozingen en of de watervergunningen nog actueel en toereikend zijn.

Defensie

De ILT houdt toezicht op ruim 100 locaties van de luchtmacht, marine en landmacht. Bij het controleren of het ministerie van Defensie zich aan de wet houdt, kijkt de ILT vooral naar:

- De veiligheid voor de omgeving
- De bescherming van het milieu
- De bouw- en brandveiligheid van gebouwen

De ILT verstrekt ook de vergunningen die nodig zijn voor deze activiteiten. Vervolgens controleert de ILT of Defensie voor deze locaties beschikt over de juiste vergunningen en zich aan de regels houdt. Defensie moet bijvoorbeeld zorgen voor zo min mogelijk veiligheidsrisico's en geluidsoverlast voor omwonenden. Ook moet het ministerie van Defensie de uitstoot van stoffen naar de lucht en de bodem beperken.

Focus van de ILT

De ILT zet in op het laten actualiseren van verouderde vergunningen, vooral bij locaties en activiteiten van Defensie die veel effect kunnen hebben op de omgeving. Bijvoorbeeld schietterreinen, militaire vliegvelden en de opslag van munitie. De ILT verbetert naleving van de vergunningvoorschriften door inspecties en handhaving.

16. Wabo-advies

Maatschappelijke doelen

De ILT is wettelijk adviseur over de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Zij moet er voor zorgen dat Nederlandse en Europese wet- en regelgeving op het gebied van externe veiligheid, afval en luchtmissies op de juiste manier wordt toegepast. Het gebruik van de best beschikbare technieken en het opnemen van strenge eisen in vergunningen heeft daarbij als doel om schade aan milieu en gezondheid te voorkomen of te verminderen.

De ILT geeft advies aan de provincies over het verlenen van Wabo-vergunningen. Dit advies gaat over zaken als externe veiligheid, emissies en afval. De focus ligt daarbij op complexe industriële bedrijven zoals chemische industrie, raffinaderijen, metaalindustrie, afvalverwerking en energieopwekking. Bij deze adviestaak hoort het opstellen van adviezen en zienswijzen en, indien nodig, het indienen van beroep. Daarnaast kan de ILT handhavings- en actualisatieverzoeken doen bij het bevoegd gezag.

Via de Wabo-advisering draagt de ILT bij aan een veilige, gezonde en duurzame samenleving. Een juiste uitvoering van taken door provincies en gemeenten is belangrijk voor het vertrouwen van burgers. Daarbij is een goede relatie tussen overheden essentieel.

Ontwikkelingen

In de samenleving is steeds meer aandacht voor de gezondheidsaspecten van economische activiteiten. Burgerbewegingen zijn steeds actiever. Dit leidt tot toenemende aandacht voor zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) die de industrie gebruikt en uitstoot, zoals polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's), per- en polyfluoralkylstoffen (PFAS) en zware metalen. Daarnaast is er druk vanuit de samenleving om milieuoverlast te verminderen, ook waar de normen vanuit wet- en regelgeving daar soms nog niet op aansluiten.

Door de circulaire economie worden steeds meer afvalstoffen hergebruikt als grondstoffen voor nieuwe producten. Dit brengt vraagstukken in de vergunningverlening met zich mee. Die gaan bijvoorbeeld over de juiste registratie bij de bedrijven (onder andere inname van afvalstoffen met ZZS), milieuzorg, einde- afvalstatus en de duurzaamheid van de toepassingen.

Focus van de ILT

De Wabo-advisering verbreedt zich, waarbij de inspectie ook kijkt naar de geconstateerde risico's. Daarmee kijkt zij dus breder dan alleen naar signalering en het voldoen aan de norm. Interne samenwerking met directe toezichthouders en bijdragen aan ILT-brede programma's vergroten de effectiviteit van de Wabo-advisering door de ILT.

17. Interbestuurlijk toezicht

Maatschappelijke doelen

De ILT heeft de bevoegdheid om namens de minister van IenW interbestuurlijk toezicht (IBT) uit te oefenen. Dat doet zij op de mede-uitvoering van de VTH-taken door het bevoegd gezag, de provincies en de gemeenten. Bij het toezicht op de provincies, ligt de nadruk op de manier waarop zij hun VTH-taken uitvoeren bij de bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen (BRZO). Bij het toezicht op gemeenten, gaat het om de beveiliging van havens waar internationale schepen afmeren.

Bij IBT werkt de ILT aan veiligheid, duurzaamheid en vertrouwen. Een juiste uitvoering van taken door provincies en gemeenten is belangrijk voor het vertrouwen van burgers in de werking van het VTH-stelsel. Daarbij is een goede relatie tussen overheden nodig.

Ontwikkelingen

De commissie Van Aartsen concludeert dat verbeteringen van het VTH-stelsel mogelijk en nodig zijn. Dit om de effectiviteit en slagvaardigheid van het stelsel te vergroten en de stelselverantwoordelijkheid van de bewindspersoon beter in te vullen.

In de samenleving is er steeds meer aandacht voor de gezondheidsaspecten van economische activiteiten. Dit leidt bijvoorbeeld tot toename van aandacht voor schadelijke stoffen die BRZO-bedrijven en andere ondertoezichtstaanden uitstoten, zoals ultrafijnstof en PFAS.

Focus van de ILT

De komende jaren focust de ILT zich op het beter delen van informatie met de verschillende uitvoerders binnen het VTH-stelsel en de implementatie van de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen.

18. Drinkwater

Maatschappelijke doelen

Drinkwater is een eerste levensbehoefte. Een goede drinkwatervoorziening is noodzakelijk voor volksgezondheid, welzijn en welvaart van de samenleving. Daarmee is het een vitale publieke dienst van groot algemeen belang. Centraal daarbij staat zowel de duurzame uitvoering als het veiligstellen van de drinkwatervoorziening.

De ILT streeft naar een optimale waarborging van de kwaliteit en de continuïteit van de drinkwatervoorziening. Op een manier die past binnen de randvoorwaarden van een duurzame ontwikkeling van onze samenleving en tegen maatschappelijk verantwoorde kosten.

De toenemende vraag naar drinkwater, de schaarste aan bronnen van goede kwaliteit, de vervuiling van bestaande bronnen en de rol van klimaatverandering hierbij, hebben recent de aandacht voor de ooit zo vanzelfsprekende beschikbaarheid van drinkwater flink verhoogd. Verontreinigd drinkwater zorgt voor gezondheidsschade en economische schade en leidt tot maatschappelijke onrust. Uitval van levering van drinkwater leidt ook tot maatschappelijke onrust en bij langdurige uitval zelfs tot maatschappelijke ontwrichting.

Een verkeerde tariefstelling voor drinkwater kan economische schade opleveren bij een te hoog tarief of een risico vormen voor de leveringszekerheid als juist te weinig kosten in het tarief zijn meegerekend.

Ontwikkelingen

- De toegenomen risico's voor de publieke drinkwatervoorziening zorgen voor steeds grotere uitdagingen voor drinkwaterbedrijven. Zo neemt de vraag naar drinkwater toe. Maar tegelijkertijd neemt de vanzelfsprekende beschikbaarheid van drinkwaterbronnen af. Recent is er een toename aan signalen en rapporten over dit onderwerp. Provincies en andere bestuursorganen worden in toenemende mate aangesproken op hun zorgplicht. Een plicht voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening.
- Op jaarbasis beschikt Nederland over voldoende water. Maar regionaal en afhankelijk van het seizoen kunnen watertekorten ontstaan. Dit stelt extra eisen aan de robuustheid van het watersysteem en aan de toekomstige drinkwatervoorziening. Voor enkele drinkwaterbedrijven zijn de zorgen urgent.
- In Caraïbisch Nederland is de beschikbaarheid en betaalbaarheid van drinkwater een aandachtspunt. Vooral op Bonaire is er een continue stijging van het waterverbruik als gevolg van bevolkingsgroei en toename van het aantal toeristen. Dit zorgt al enige tijd voor aanzienlijke investeringen in uitbreiding van de drinkwatervoorziening. Daarnaast zijn investeringen nodig om, onder andere, verouderende infrastructuur tijdig te vernieuwen. Sint-Eustatius heeft te maken met grote lekverliezen als gevolg van de slechte staat van een deel van het distributienet. Dit wordt met een gericht vervangingsprogramma aangepakt.
- De kwaliteit van grond- en oppervlaktewater als bron voor drinkwater staat onder toenemende druk. Zowel bekende als opkomende, door de mens gemaakte, stoffen worden aangetroffen op de winlocaties. Een voorbeeld is PFAS. De verwachting is dat de vraag naar drinkwater groeit. Dat komt onder andere door de woningbouwopgave en industriële groei. Dat maakt dat er ook ingezet moet worden op bewuster gebruik van drinkwater. Door onzekerheden rond de huidige bronnen en de toename van de vraag naar drinkwater oriënteren drinkwaterbedrijven zich op aanvullende bronnen. Bijvoorbeeld brak water of gezuiverd afvalwater en nieuwe zuiveringstechnieken.
- Toepassing van 'huishoudwater' als alternatief voor het gebruik van drinkwater heeft toenemende belangstelling, maar kent ook risico's.
- De energietransitie leidt tot toenemend gebruik van de ondergrond, zoals voor bodemenergiesystemen, warmteopslag en alternatieve warmtevoorzieningen, waaronder centrale voorziening van warmte en collectieve voorzieningen voor warm tapwater (wijkwarmtapwater). Onzorgvuldige aanleg en toepassing van dergelijke systemen kan leiden tot vervuiling van het grondwater, opwarming van drinkwater en ongewenste groei van micro-organismen zoals bijvoorbeeld legionella.
- Naast het leveren van drinkwater hebben steeds meer drinkwaterbedrijven nevenactiviteiten, onder andere met betrekking tot warmte- en koudeopslag, levering van warmte (geothermie) en levering van industriewater. Hierbij

geldt dat de ontplooiing van nevenactiviteiten geen onacceptabel risico mag vormen voor de publieke drinkwatervoorziening.

- Drinkwaterbedrijven moeten blijvend anticiperen op (veranderingen met betrekking tot) cyberdreigingen.

Rond wet- en regelgeving spelen de volgende, voor drinkwaterveiligheid relevante, ontwikkelingen:

- De Drinkwaterwet- en regelgeving wordt aangepast op basis van de eind 2020 vastgestelde Europese drinkwaterrichtlijn.
- Er wordt een wijziging verwacht in de regelgeving over legionella: zorgwoningcomplexen worden toegevoegd aan de prioritaire instellingen, waarvoor ILT-toezicht geldt.
- Voor Caraïbisch Nederland geldt sinds 1 januari 2023 de deels aangepaste Wet elektriciteit en drinkwater BES (WedB). Dit betekent onder meer dat de publieke drinkwatervoorziening van Saba, die bestaat uit de productie en distributie van gebotteld water, formeel onder toezicht van de ILT valt. In 2022 is de WedB daarnaast breed geëvalueerd. Een van de aanbevelingen uit deze evaluatie is om de looptijd van kwaliteits- en capaciteitsdocumenten die de drinkwaterbedrijven opstellen te verlengen.

Focus van de ILT

De ILT kijkt als vergunningverlener en toezichthouder op de geschetste ontwikkelingen vooruit. Zij beoordeelt met een bredere blik hoe de drinkwatervoorziening op een verantwoorde manier zeker gesteld en vernieuwd wordt, zowel op de korte als op de lange termijn.

De beschikbaarheid van goed en voldoende drinkwater in elke regio van Nederland is, gezien de geschetste problemen, een steeds grotere uitdaging. Met onder meer de inzet van besturingstoezicht wil de ILT inzicht krijgen in de mate waarin de drinkwaterbedrijven deze uitdaging beheersen. De ILT spiegelt dit inzicht en stuurt bij waar nodig. Dit om de eigen kracht van drinkwaterbedrijven te vergroten, zodat zij deze problematiek tijdig aan kunnen pakken.

Ontwikkelingen als klimaatverandering, verbruiksgroei, schaarste aan en vervuiling van de bronnen worden nadrukkelijker in het toezicht betrokken. Dat geldt ook voor de energietransitie, cybersecurity en een toenemende investeringsopgave. Deze ontwikkelingen zijn van invloed op de beoordeling van meetprogramma's, leveringsplannen en de totstandkoming van de drinkwater-tarieven. Het zijn ontwikkelingen die ook nadrukkelijk terugkomen in de beleidsnota Drinkwater 2021-2026 en die inzet van drinkwaterbedrijven en andere partijen vragen. Ook de ILT moet zich tot deze ontwikkelingen verhouden. Knelpunten in de beschikbaarheid van bronnen maken dat drinkwaterbedrijven zich oriënteren op andere bronnen dan grond- of oppervlaktewater. De ILT moet de consequenties daarvan beoordelen en bijvoorbeeld vertalen in een passend alternatief monitoringsprogramma. Ook zal op basis van de ontwikkelingen het protocol Prestatievergelijking drinkwaterbedrijven worden geactualiseerd.

Toezicht op huishoudwater is een nieuwe activiteit voor de ILT. Rond de laatste eeuwwisseling waren er proefprojecten met grootschalige levering van huishoudwater door waterleidingbedrijven via een apart leidingnet. In Leidsche Rijn ging het eind 2001 en begin 2002 mis. Door foutieve aansluitingen werden mensen ziek door het drinken van het minder gezuiverde huishoudwater.

Sinds 2003 is de levering van huishoudwater daarom aan banden gelegd en zijn er geen nieuwe initiatieven gestart. Toepassing van huishoudwater wordt gereguleerd in de Drinkwaterwet en het Drinkwaterbesluit. Voor levering van huishoudwater door drinkwaterbedrijven is een ontheffing van de minister nodig. De ILT is hiervoor het loket. Toepassing is beperkt tot toiletspoeling en voor sommige bronnen van huishoudwater is een aanvullend oordeel van de ILT nodig. De technieken zijn verbeterd en er zijn mogelijkheden om pilots op dit gebied uit te voeren.

Levering van (wijk)warmtapwater vraagt aandacht, net als initiatieven van niet-drinkwaterbedrijven om drinkwater te maken en te leveren uit andere bronnen dan oppervlakte- of grondwater. De ILT brengt leveranciers in kaart en beoordeelt ze op naleving van de wettelijke verplichtingen.

De ILT richt het toezicht op de drinkwatervoorziening in Caraïbisch Nederland verder in. Hier is beschikbaarheid en betaalbaarheid een opgave. Een belangrijk wettelijk instrument daarvoor zijn de kwaliteits- en capaciteitsdocumenten die de drinkwaterbedrijven opstellen. Via een handhavingplan worden de mogelijkheden van lokaal toezicht verkend.

De ILT houdt in Caraïbisch Nederland ook toezicht op eigen winningen. Dit zijn resorts met een eigen drinkwatervoorziening.

19. Autoriteit woningcorporaties

Maatschappelijke doelen

De Autoriteit woningcorporaties (Aw) ziet erop toe dat woningcorporaties zich concentreren op hun kerntaak. Dat is zorgen dat mensen met een lager inkomen goed en betaalbaar kunnen wonen. Nu en in de toekomst. Dat doet de Aw door toezicht te houden op de governance (bestuur) en de financiële situatie van de woningcorporaties en door zienswijzen, goedkeuringen en ontheffingen af te geven voor wijzigingen die woningcorporaties willen doorvoeren. Ook doet de Aw (thema)onderzoeken en publicaties zoals de Staat van de corporatiesector.

Ontwikkelingen

Woningbouwopgave

De woningcorporaties beheren gezamenlijk ongeveer 2,4 miljoen woningen en de sector staat voor een grote opgave. Tot en met 2030 moeten er zo'n 900.000 woningen gebouwd worden, waarvan volgens de nationale prestatieafspraken 300.000 door woningcorporaties. Dat zijn er ruim 100.000 per jaar. Hiervan moet tenminste twee derde bestaan uit betaalbare huur- en koopwoningen. Dat zijn dus zo'n 600.000 woningen. Om dit te realiseren is er meer regie nodig, zijn er prestatieafspraken gemaakt en is de verhuurdersheffing afgeschaft. Het is belangrijk dat er op rijksniveau inzicht komt in de prognoses en de realiseerbaarheid van de woningbouw en dat woningcorporaties realistisch plannen. Daarnaast is het van belang dat er betaalbare bouwlocaties beschikbaar zijn om woningen te kunnen bouwen.

Verduurzamingsopgave

De verandering van energiebronnen vraagt ook om aanpassingen in de gebouwde omgeving. De verduurzaming van woningen heeft een extra impuls gekregen door de hogere energieprijzen. Juist voor huurders van woningen van woningcorporaties is dit van belang om energiearmoede te voorkomen.

Leefbaarheid

In wijken met veel corporatiewoningen bestaat het risico dat de samenstelling van de bevolking eenvormig wordt. Een concentratie van kwetsbare huishoudens in bepaalde buurten is vaak ongunstig voor de leefbaarheid ter plekke.

Betaalbaarheid

Er is een toenemende focus op betaalbaarheid van woningen. Verlagingen en bevrozingen van de huur zorgen ervoor dat corporaties minder vermogen hebben om te investeren in verduurzaming, verbeteringen en nieuwbouw. Dit moet in balans blijven.

Vergrijzing

De samenstelling van de bevolking verandert. Het aantal ouderen neemt sterk toe, zowel absoluut als relatief. De mobiliteit van ouderen op de woningmarkt is beperkt. Om ouderen langer thuis te laten wonen zijn er aanpassingen nodig aan de bestaande woningvoorraad. Ook worden steeds vaker woningen voor ouderen gecombineerd met zorgmogelijkheden.

Focus van de Aw

De Aw is toezichthouder op de individuele corporaties en op het stelsel. De Aw voert met het bestuur en de Raad van Commissarissen (RvC) het gesprek over de governance binnen de woningcorporatie. Daarnaast houdt de Aw de inzet van de financiële middelen van de woningcorporatie in de gaten, in combinatie met de opgave waar de sector voor staat. Bij de afhandeling van aanvragen van goedkeuringen en ontheffingen op het gebied van de volkshuisvesting is meer oog voor maatwerk. Bij de aanvragen van zienswijzen geschiktheid en betrouwbaarheid van kandidaat-commissarissen legt de Aw nadruk op de juiste onderbouwing van de voordracht door de RvC. Ook richt de Aw zich meer op het signaleren en agenderen via onder meer de Staat van de corporatiesector, diverse (thema)onderzoeken en andere informatiedocumenten. Ook is er meer aandacht voor het ontwikkelen van kennis en het samen (met de sector) leren.

Met meer rijksregie en de (nationale) prestatieafspraken is er toenemende aandacht voor wat er in de regio gebeurt. Daarmee wordt het belangrijk dat de Aw ook goed zicht heeft op de verschillen in de regio's. De Aw ontwikkelt verder het risicogericht en informatiegestuurd werken.

Dit is een uitgave van de

Inspectie Leefomgeving en Transport

Postadres : Postbus 16191
2500 BD Den Haag
Telefoon : 088 489 00 00
Website : www.ilent.nl
Twitter/Instagram : @inspectieLenT